

MAGYARSÁGTTUDOMÁNYI FORRÁSKÖZLEMÉNYEK

*L*YMBUS 2021/I

Tartalom

- 9 A magyarságtudós Jankovics József (1949–2021)
(*Monok István*)
- 13 Nyerges Judit (1947–2021)
(*Szabó András Péter*)
- 15 NEUMANN TIBOR
A Kubinyi család elveszett okleveleiről.
(Kubinyi László budai udvarbíró Pest megyei szerzeményei)
- 49 PÉTERFI BENCE
György bajor herceg követeinek 1502. évi magyarországi látogatása
- 91 MIKÓ GÁBOR
A szövegkiadás metodikai problémái késő középkori formuláriumok esetében
(Oláh Miklós formuláskönyvének példája)
- 119 FARAGÓ DÁVID – KASZA PÉTER – SZOVÁK MÁRTON
Pótlások a Brodarics-kiadáshoz
- 149 SZOVÁK MÁRTON
Szapolyai-levelek Marin Sanudo naplójában
- 199 VIROVE CZ NÁNDOR
A bányák, a főurak és a Leányvári Boszorkány.
Levelek Selmecebánya és a Balassa család kapcsolatához
(1533–1549)
- 257 SARUSI KISS BÉLA
Elképzelések a bányavárosok védelméről 1552–1553
- 277 BÁNDI ANDRÁS
Egy Szebenben őrzött, 1579-es kiadású Eber-kalendárium feljegyzései

- 297 PETNEHÁZI GÁBOR
Brutus az olvasóhoz. *A Rerum Ungaricarum libri*
trentói kéziratának bevezetése
- 337 KOVÁCS DÓRA
Ecsedi Báthory István levelei Várday Katához (1588–1605)
- 399 KÁDÁR ZSÓFIA
Az 1634/35. évi soproni országgyűlés meghívottai és
résztevői. Forrásközlés és névjegyzék
- 467 KÁRMÁN GÁBOR
A „kassai polgárok válasza” I. Rákóczi György kállói
kiáltványára: Egy katolikus politikai pamflet 1644-ből
- 491 SZALAI ÁGNES
Béldi Pál és Ébeni István jelentése a fejedelmi tanácsnak
az erdélyi végvárok állapotáról (1665)
- 507 KÁROLYI BÁLINT
Adalékok Nádasdy István nyugat-európai utazásához.
Levelek ifjabb Zichy István levelestárcájából (1669–1670)
- 527 BUJTÁS LÁSZLÓ ZSIGMOND
Nicolaus Zaffius köszönetnyilvánító levelei
a gályarab prédikátorok kiszabadításáért (1676)
- 543 NAGY KORNÉL
Oxendio Virziresco örmény unitus misszionárius 1687. évi
olasz nyelvű levele hittérítői tevékenységéről
- 555 MITROPULOS ANNA DIÁNA
„Konyhára való szükséges dolgok.”
Feljegyzések egy lakodalom előkészületeiről (1688)
- 569 SERFÖZŐ SZABOLCS
A Litterae Annuae leírása a pozsonyi jezsuita kollégium
lépcsőházának egykori falképciklusáról (1698)
- 585 ÓSZ SÁNDOR ELŐD
A Gyulafehérvári Református Egyházmegye gyülekezeteinek
jelentései a Hóra-felkelés során keletkezett károkról

- 615 MÉSZÁROS GÁBOR – TAMÁS MÁTÉ
Levélből ügyirat. Gróf Festetics János levele XX-nek
a Somogy vármegyei tisztújításról (1813) és hivatali
visszaélésekről
- 635 NAGY PÉTER
Bécsből Drezdáig.
Dósa Elek tanulmányútjának első, csehországi szakasza
(1830)
- 659 PAPP JÚLIA
A mohácsi II. Lajos-emlékmű tervének iratai
1836-ból és 1846–1848-ból

A Kubinyi család elveszett okleveleiről

(Kubinyi László budai udvarbíró Pest megyei szerzeményei)*

Tényleg elvesztek?

1901-ben, amikor Kubinyi Ferenc és Miklós megjelentették a családjuk történetéről szóló adatgazdag mű első kötetét, annak bevezetőjében közreadtak egy listát arról, mely oklevelek vagy tematikus egységek kallódtak el az idők folyamán az egykori Kubinyi levéltárból.¹ Miklós (1840–1937) ekkor már régóta és sikerrel fáradozott azon, hogy a terebélyes család különböző ágainál fennmaradt levéltári anyagokat egy helyre gyűjtse.² Az egyes részek különállását megőrizte, azokat egységes elvek szerint rendezte és lajstromozta, így minden szükséges eszköz a szerzőpáros rendelkezésére állt egy ilyen „felülvizsgálathoz”. Eljárásuk a következő volt: szembesítették az immár Miklós által, Árvaváralján őrzött levéltár anyagát azzal, milyen forrásokat használtak fel a család történetével foglalkozó korábbi szerzők,³ illetve milyen iratokról tesznek említést a levéltárban fennmaradt régi, 16–18. századi jegyzékek, emellett pedig néhány Kubinyiakkal kapcsolatos újkori másolatot is figyelembe vettek, tudva vagy feltételezve, hogy az eredeti példányok egykor a Kubinyi levéltár darabjait képezték. A végeredményt lehangolónak ítélték: tíz pontban sorolták fel a hiányokat, ebből hat egy-egy fontosabb oklevélre, négy pedig birtokjogi szempontok szerint nagyobb egységekre vonatkozott.⁴ Az iratvesztés okaként az iratok megrongálódásán túl alapvetően két szempontot jelöltek meg: egyfelől a család a török kiűzése utáni birtokperек során az okleveleket ügyvédekre bízta, akiktől soha nem kerültek vissza a családi levéltárba, másfelől a nagyolaszi kastélyt birtokló Kubinyi Albert 1873-ban bekövetkezett halála után a család nem gondoskodott a nagyolaszi központi levéltárban őrzött oklevelek elszállításáról, így azok elpusztultak. Megemlítették persze azt is, hogy talán nem mindegyik levéltáradarabról sikerült tudomást szereznüik.⁵

A helyzet azért némileg kedvezőbb annál, mint azt a szerzőpáros 1901-ben feltételezte. A mai kutató szerencsésebb helyzetben van elődeinél a tekintetben, hogy rendelkezésére áll egy könnyen használható „középkori oklevéllajstrom” – a Magyar Nemzeti

---

* A tanulmány megírását az NKFI K 134690. számú projekt támogatta.

¹ KUBÍNYI, 1901, 8–9.

² Uo. 6–8.

³ Elsősorban Kubinyi Péter 1824-ben megjelent „genealógiáját” használták: KUBINYI, 1824.

⁴ KUBÍNYI, 1901, 8–9.

⁵ Uo. 7. (A nagyolaszi levéltár pusztulására lásd még Uo. 443–444.) – Kubinyi Albert halálának időpontját lásd SZLUHA, 2000, 327.

Levéltár Országos Levéltárának ún. DL-DF adatbázisa –, amelyben minden korábbinál nagyobb teljességgel tekintheti át a fennmaradt középkori iratanyagot.⁶ És noha kétségtelen tény, hogy a Kubinyi Miklós által rendezett, ma a pozsonyi Szlovák Nemzeti Levéltárban őrzött Kubinyi levéltárból⁷ a listán szereplő oklevelek hiányoznak, egy jelentős részük más levéltárakban ma is fellelhető. E sorok szerzőjének Liptó megye nemesi társadalmára vonatkozó kutatásai során szúrta szemet, hogy az esztergomi Prímási Levéltár világi részének (Archivum Saeculare) „Acta Radicalia” állagában az Y betűvel jelzetelt oklevelek egy összefüggő, Liptó megyei birtokügyekre vonatkozó együtttest képeznek, amelynek címe a levéltári palliumok alapján „Liptói oklevelek” volt.⁸ A 64 eredeti oklevélhez – amelyek egy híján 1526 előtt keltek (de a 19. században a kivételt képező iratot is tévesen Mohács előttre keltezték)⁹ – tartozik még további három darab, amely elszakadva a gyűjteménytől ma már a székesfővártaláni magánlevéltár anyagában található.¹⁰ A közel hetven oklevél tartalmát megvizsgálva kiderül, hogy jóllehet mindössze egy, kifejezetten Kubinyi családtagokat érintő irat található közöttük, javarészt mégis olyan birtokokra vonatkoznak, amelyek később a Kubinyiakhoz kerültek, és amelyek jogbiztosító anyagát a családtörténeti monográfia a fent említett lista 4. és 9. pontjaiban hiányolta.¹¹

Sejtésünket, hogy ez egykor a Kubinyi család nagyolaszi levéltárának egy jelentős középkori részét képezte, több apró adat erősíti meg: egyfelől az előbb említett egyedüli Kubinyi vonatkozás azonos azzal az 1469. évi oklevéllel, amely Kubinyi Ferenc és Miklós listáján a 8. helyre került: elbeszélésük szerint ezt egykor a néhai Kubinyi Ágoston († 1873) őrizte.¹² Hasonlóan beszédes az a tény is, hogy a gyűjteményből hét darab szövege 1862 és 1874 között megjelent az *Árpádkori új okmánytár* különböző kötetekben, és mindegyik oklevél apparátusában ott szerepel, hogy az okleveleket Érdy János közli a Kubinyi levéltárban található eredetiből.¹³ Érdy bizonyára az 1850-es években készítette

⁶ Online elérhetősége: <https://archives.hungaricana.hu/hu/charters/>. (Utolsó letöltés: 2021. jún. 30.)

⁷ A Kubinyi/Kubinyi család (szlovákul Rod Kubíni/Kubínsky) levéltárának részeire és leírására: *Sprievodca*, 1964, 80–89. A levéltárban lévő középkori oklevelek és iratok online elérhetősége: <https://www.monasterium.net/mom/SK-SNA/archive>. (Utolsó letöltés: 2021. jún. 30.)

⁸ A „Liptói oklevelek” cím a régebbi DF fotók hátlapján is szerepel, lásd pl. MNL OL DF 248853.

⁹ A PL AS AR Y 36. jelzetű 1547. évi oklevelet egykor 1447. évinek tekintették, ma már nem szerepel a középkori oklevelek között. – Itt jegyzem meg, hogy a DF adatbázis alapján az Y-nal kezdődő jelzetek 1-től 65-ig terjednek, de a 26. számú oklevél hiányzik.

¹⁰ MNL OL DF 264697–699., jelenlegi jelzetük: PL ESzMI AR 76–E, F, G. (A DF fotók hátlapján itt is szerepel a „Liptói oklevelek” megnevezés!).

¹¹ Nagyolaszi, Vidafölde (Bertalanfalva), Fiaskafalva (Fiacsice), Rásztoka, Patak, a Szentannai családtól származó birtokok (Szentanna, Maletina, Mezeháza, Madajháza) stb.

¹² KUBÍNYI, 1901, 9, vö. Uo. 36, 1. j. Az oklevél: MNL OL DF 248830. – Kubinyi Ágoston nemzeti múzeumi igazgató más okleveleit a monográfia jegyzetei alapján Miklósnak sikerült megszereznie, így jelenleg is a család levéltárban található (KUBÍNYI, 1901, passim.). – Ágoston halálának időpontját lásd Uo. 437, SZLUHA, 2000, 326.

¹³ A közölt oklevelek és eredeti példányuk: 1267: ÁÚO III. 159–161. = MNL OL DF 264697., 1284: ÁÚO IV. 266–267. = MNL OL DF 248838., 1285: ÁÚO IV. 281. = MNL OL DF 283648., 1286: ÁÚO IV. 282–283. = MNL OL DF 264698., 1297: ÁÚO V. 180. = MNL OL DF 248843., 1298: ÁÚO X. 300–301. = MNL OL DF 248856., 1279: ÁÚO XII. 255–256. = MNL OL DF 248841. Egy

el másolatait, amikor adatokat gyűjtött a liptói regisztrumról szóló, 1857-ben megjelent művéhez,¹⁴ így a „Liptói oklevelek” bizonyára a 19. század második felében kerülhettek Esztergomba.¹⁵

Egy másik Kubinyi levéltári darab a Magyar Tudományos Akadémia oklevélgyűjteményébe került, az oklevelek hátlapjain található feljegyzés alapján Kubinyi Ödön országgyűlési képviselő († 1878) ajándékként.¹⁶ A nagyolaszi-ágból származó Ödön 1856-ban ajánlott fel hét eredeti oklevelet a Kishont megyei Klenócon őrzött családi levéltárából az Akadémia gyűjteménye számára.¹⁷ Találhatók ezek között Nagyolaszira vonatkozó Árpád- és Anjou-kori iratok¹⁸ éppúgy, mint a Kubinyiak felsőkubini birtoklásával kapcsolatos 14. századi privilégiumok, köztük a családi monográfiában szereplő hiánylista első két elemét képező 1355. és 1361. évi oklevelek.¹⁹

Mindez szerencsére azt jelenti, hogy a Kubinyi család levéltárának pusztulása a 19. században távolról sem volt oly mértékű, mint azt a két tudós családtag megállapította: az Esztergomba és Budapestre kerülő darabokkal kiegészített „virtuális” levéltár – főként ha mellé veszünk további Kubinyi levéltárakat²⁰ – igen gazdag iratanyagot őrzött meg, amit az általános történeti értéken túl még inkább értékessé tesz az, hogy Liptó és Árva megyék forrásadottságai távolról sem oly kedvezőek, mint azt egy töröktől kevésbé fenyegetett terület esetében várnánk. Van ugyanakkor a hiánylistának egy eleme, nevezetesen az ötödik, amely jelenlegi ismereteim szerint tényleg nem pótolható: a család Pest megyei birtokaira vonatkozó, 15–16. századi oklevelek csoportja. Ennek esetében nem tehető más, mint hogy a Pozsonyban őrzött Kubinyi levéltár régi iratjegyzékeinek segítségével meghatározzuk az oklevelek hozzávetőleges keltét és tartalmát. Írásomban e jegyzékek válogatott közlésére vállalkozom: noha a családtörténeti monográfia természetesen merített ezek adataiból, szövegüket nem tette közzé, és tartalmukat sem elemezte behatóan minden esetben. A Pest megyei birtokok megszerzése

---

átírt oklevélnél nem jelzik a Kubinyi provenienciát: ÁÚO IX. 29–31. Így jön ki az Érdy által másolt nyolc oklevélszöveg, amelyekről Wenzel Gusztáv az I. kötet bevezetőjében említést tesz: ÁÚO I. v.

¹⁴ ÉRDY, 1857.

¹⁵ Itt szeretnék köszönetet mondani a Prímási Levéltár munkatársainak, akik kérésemre megerősítették, hogy a gyűjtemény a 19. század második fele előtt nem kerülhetett Esztergomba, illetve az oklevelek az Y jelzettel csak 1950–1952-ben kapták. A liptói oklevelek Esztergomba jutásának pontos körülményei további, aprólékos kutatások nélkül nem állapíthatók meg.

¹⁶ Halálának időpontjára lásd KUBINYI, 1901, 439, SZLUHA, 2000, 318. Az ajándékozás tényét hat esetben az oklevelek hátlapjára vezették rá, egyszer az előlap aljára.

¹⁷ Az ajándékozásról szóló híradást lásd Akadémiai Értesítő 16. (1856) 310. (Az adatra Krähling Edit hívta fel a figyelmet, amit ezúton is köszönök neki.) A híradás az 1354. és 1355. évi oklevelek helyett egyaránt 1365. évekről tesz említést, ami azzal magyarázható, hogy ezek hátlapjain valóban az 1365. évek szerepelnek.

¹⁸ 1278: MNL OL DF 243674., 1329: DF 243730.

¹⁹ 1354: MNL OL DF 243771., 1355: DF 243772., 1361: DF 243789., 243792. A hetedik oklevél egy Árva megyei birtok iktatásáról szóló 1417. oklevél: MNL OL DF 243944.

²⁰ *Sprievodca*, 1964. 83. Különösen a Kubinyi család kovári ágának levéltára említendő meg, amely az Országos Levéltárban kutatható (MNL OL P 443.).

ahhoz a Kubinyi László deákhhoz kötődik, akinek a család a felemelkedését köszönhetette, így a birtokszerzéseket érdemes az ő rövid életrajzának keretein belül is bemutatni.

Az iratjegyzékek

A Kubinyi levéltár régi, különböző terjedelmű és minőségű iratjegyzékeit Kubinyi Miklós a nagyolaszi-dechtári ág levéltárának egyik fasciculusába gyűjtötte össze.²¹ Teljes levéltári lajstromokat sajnos nem találunk a gyűjteményben: a két legkorábbi, magyar nyelvű lista a 17. század elejéről maradt fenn, de ezek is inkább csak a nagyobb tartalmi egységeket sorolják fel, bár a második néhány fontosabb kiváltságlevélről külön is említést tesz, túlnyomórészt közelebbi részletek, évszámok nélkül.²² A két jegyzékből megállapítható, hogy akkoriban még több középkori irat állt a család rendelkezésére.²³ Ám ha átolvassuk a nagyrészt csak kisszámú iratra szorítókozó későbbi, javarészt 18–19. századi listákat és jegyzeteket, azt láthatjuk, hogy a Pest megyei okleveleken túl alig fordul elő egy-két olyan tétel, amely ma már nem elérhető középkori oklevélre hivatkozik.²⁴

A Galgamácsát és a többi pesti birtokot érintő iratok feltehetően éppúgy a 18. század második felében zajló Kubinyi–Grassalkovich-pernek köszönhetik eltűnésüket, ahogyan a róluk készült jegyzékek is a fennmaradásukat. Az egyik, 1785-ben felvett jegyzőkönyv²⁵ arról számol be, hogy a perben a családot képviselő Kubinyi Ádám viszaadott 15 iratot, amelyet korábban a nagyolaszi levéltárból vett kölcsön, és társaival

²¹ SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ága, Elenchus D. Fasc. S LXI.

²² A két legkorábbi jegyzék hátlapján a ma már aligha érvényes no. 75. és no. 38. jelzet olvasható, megtalálásukat a csomón belül a lapok futószámozása segíti, 61–62., illetve 67–68. lapok. Példa gyanánt álljanak itt a Pest megyei birtokokról szóló bejegyzések: „Egy táská levél Mácsára, Szentmártonra, Tatárszentgyörgyre. Szentgyörgyöt Ezerhas Pálnak attá uram zálogban”, valamint a másik jegyzékben ugyanez: „Egy táskában vadnak Mácsára, Szentmártonra és Tatárszentgyörgy, Ecskendre, Zido Tellezre (!) Pest vármegyében levő jószágokra privilegiomok, kivél [...]kelek jobbák nem lehetnek”.

²³ Például a Kubinyi levéltárakban László deák bobrovniki birtokszerzésére nem maradt forrás, az ügy csak máshol fellelhető forrásokkal rekonstruálható (1502: ASB HMSK Aut. prot. I. fol. 35r, Aut. prot. XX. fol. 405v, MNL OL DF 286162–163., 1504: MNL OL DF 286164.). A két jegyzékben erről a következőt olvassuk: „Egy táská levél Bobrovnikra contractussal együtt az Bobrovnickiakkal”, illetve „Mado-csányra, Verbóra, Pa[takra], Bobrovnikra, Szent Annára, Váraljára, Malatinára, Jánosházára privilegiomok statutiokkal és határlevelekkel, és Mezházára ... Contractus cum familia Bobrovniczki.” Uo. 61. és 67. lapok. Lásd alább még a budai házak és Damásd várának esetét.

²⁴ A Madocsányért 1504-től zajló per „záróokmánya”, amelyben az egyik adományos, Záblái György lemond jogairól a másik adományos, Kubinyi László részére, csak egy kétoldalas, 18. századi listáról ismerhető meg: „1509. Transactio coram personali praesentia Vladislai regis inter Ladislaum literatum de Kubin ab una ac Georgium filium Laurentii Szalcer de Zablád partibus ab altera inita, qua mediante idem Georgius Szalcer ius suum super totali possessione Madacshaza alio nomine Domenföldre ex utraque parte fluvii Tepla vocata per defectum seminis Martini de Madács impetrata et statuta in praefatum Ladislaum de Kubin fine sopiendarum controversiarum ex impetrato et statuto per Ladislaum literatum de Kubin in possessione praedicta iure regio interventarum in et pro florenis auri 180 iure perpetuo transfert et cedit.” SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ága, Elenchus D. Fasc. S LXI. numerus nélkül (futószámozás: 3. lap).

²⁵ Közlését lásd Függelék I/1.

együtt most további kilenc oklevelet kölcsönöznek pereik folytatására, amelyek visszaadására kötelezik magukat. Ennél bővebb az az 1788. évi, időrendben szerkesztett lista, amellyel a Kubinyiak ügyvédje, Reviczky Antal igazolta, milyen iratokat vett magához a Grassalkovich család elleni perhez.²⁶ Mivel ennek az iratnak az 1789. évi kiegészítése az utolsó mozzanat, amely során a pesti oklevelekről hallunk, a családtörténeti monográfia szerzői bizonyára emiatt keresték elkallódásuk egyik okát az ügyvédek hanyagságában – természetesen a 19. századi levéltárpusztulás sem zárható ki egyértelműen a magyarázatok közül.

A két jegyzék alapján a 18. század végén a nagyolaszi levéltárban legalább 17 eredeti középkori irat állt a család rendelkezésére a Pest megyei birtokokra vonatkozó jogokról. Ezek közül egy sem maradt korunkra, sem a Kubinyi levéltárakban, sem máshol. A mácsai adásvétellel kapcsolatos 1498. évi királyi megerősítés szövege ugyanakkor másolatban megtalálható a Wattay levéltárban.²⁷ E másolat 1777-ben, ugyancsak a Kubinyi–Grassalkovich-per során készült, a szövege után tett jelzés (*Ad C sub C*) pedig arra utal, hogy a perirathoz természetesen csatolták az okleveleket is, amiből elvileg az is következik, hogy korabeli peres iratokból a jövőben még előkerülhetnek további másolatok is.

Az elveszett oklevelekről készült, igen megbízhatónak látszó, de persze napi dátumot nélkülöző regeszták elsősorban nem az – egyébként kétségkívül értékes – helytörténeti vonatkozásaik miatt érdekesek.²⁸ Közismert, hogy a fővároshoz közeli, különösen Pest és Pilis megyei birtokok – a budai és pesti városi ingatlanok mellett – az udvarban forgolódo politikai elit tagjai számára kiemelt fontosságúak voltak, hiszen értelemszerűen arra törekedtek, hogy udvari tartózkodásuk vagy tisztségviselésük idejére ne csak közeli lakhatással, hanem mindennapi ellátásukat biztosító „gazdasággal” is rendelkezzenek.²⁹ Éppen ezért nem meglepő, hogy a Kubinyiak által megszerzett birtokok ügyében több korabeli udvari szereplő is megjelenik. A bárói rétegből a Mácsát értékesítő Rozgonyi István vagy a Kubinyi László hagyatékát II. Lajostól adományul kérő ecsedi Bátoriak és csulai Mórék említhetők, míg a főpapok közül a zálogbirtokosként feltűnő Batori Miklós váci püspök vagy a Rozgonyi-uradalmakban birtokrészeket vásárló Bakóc Tamás bíboros, esztergomi érsek. Figyelmet érdemel a Kubinyi birtokokat 1512-ben zálog gyanánt megszerző egykori szepesi prépost, Mecsei György is, aki hosszú ideig királyi tanácsosként és titkárként szolgált a két Jagelló uralkodót, akinek így ugyancsak kapóra jöttek a fővároshoz közeli birtokok. A helyi birtokos nemességet a jegyzékekben foglalt ügyletekben a Kátai (Csekekátai) család képviseli. De magától értetődő, hogy a források elsősorban a családi vagyont megalapozó Kubinyi László deák élettrajzához biztosítanak kiegészítő adatokat.

²⁶ Részleges közlését lásd Függelék I/2.

²⁷ MNL OL DL 107256. Szövegét lásd Függelék II/2–3.

²⁸ Például az egyik 1507. évi regeszta ismereteim szerint a Tatárszentgyörgy településnév első említése (Függelék I/1. 6., I/2. H.), de a mácsai erődített udvarház létéről is csak az itteni kivonatokból értesülünk (Függelék I/1. 18., I/2. N.).

²⁹ A kérdéskörre lásd TRINGLI, 2001, 93–95.

Kubinyi László deák és a Pest megyei birtokok

Jóllehet László deák személye – köszönhetően a Kubinyi család történetíróinak – a kortárs udvari szereplőkkel való összehasonlításban jól ismertnek tekinthető, ma már számos ponton ki tudjuk egészíteni életrajzát.³⁰ Az alábbiakban inkább e kiegészítésekre helyezve a hangsúlyt mutatom be röviden életét, és helyezem el abban Pest megyei birtokszerzéseinek történetét.

László az Árva megyei Kubinyi család egyik, az Árpád-kor végén élő Etétől származó ágába született, feltehetően az 1460-as években. Már nagyapja viselte az Ete ragadványnevet, amelyet alkalmanként László is feltüntetett, olykor Etevecs alakban, ami jól mutatja a családra a későbbiekben is oly jellemző kétnyelvűséget.³¹ Életútja korai szakaszáról nincsenek ismereteink: feltehetően őt kell látnunk azon Árvai László deák mögött, aki 1488-ban Gömör megyében szerzett zálogbirtokot:³² élete végéig használt deák megnevezése, valamint későbbi pályafutása alapján gyanítható, hogy már ekkor a pénzügyigazgatásban tevékenykedett. 1491-ben Ráskai Balázs helyettese a budai udvarbírószágban,³³ míg a következő évben a nagybányai kamara előjárójaként bizonyára Szegedi Lukács kincstartó beosztottja. Úgy tűnik, Szegedi távozását követően is a kincstartói hivatal alkalmazottja maradt, legalábbis egy családnév nélkül emlegetett László deák 1494/95-ben Ernuszt Zsigmond kincstartó és helyettese utasítására teljesített megbízásokat, többek között adószedői feladatokat is ellátott.³⁴ 1495-ben már egyértelműen ő az a László deák, aki a királyi palotások fizetéséről gondoskodott, mivel egy-egy királyi oklevél 1497-ben és 1498-ban kifejezetten említi Kubinyi „fizetómesteri” (*distributor pecuniarum*) beosztását.³⁵ A tisztség jelentős befolyással ruházhatta fel, hiszen 1495-ben hatalmas összeg, közel 79 ezer forint kifizetéséről számolt el.³⁶ 1497 elején fizetómesterként kísérté el II. Ulászló királyt Prágába, ahol júliusban címeradományban is részesült, az erről szóló oklevél ugyanakkor alkincstartónak nevezi, talán átmenetileg helyettesítette Vémeri Zsigmond kincstartót a külföldön időző uralkodó mellett.³⁷ A következő évben ismét fizetómesterként, majd a király udvari familiárisa-

³⁰ Életrajzára, karrierjére lásd KUBINYI, 1901, 37–57, KUBINYI, 1906, 9–14, KUBINYI, 1957, 43, 133. j., KUBINYI, 1964, 94. (Az alábbiakban jobbra csak a kiegészítő adatokra, és nem az ismert, nagyrészt a Kubinyi levéltárakban fennmaradt és ezáltal a családtörténeti monográfia által is biztosan idézett adatokra hivatkozom.)

³¹ Ete névalak: 1441: MNL OL DL 68989., 1469: MNL OL DF 248830., 1510: MNL OL DF 262961. Etevecs névalak: 1491: MNL OL DF 270002. Még inkább tanulságos az 1497. évi „Ladislaus Ethewycz de Zkwbyna superiori” megfogalmazás: MNL OL DF 259277. A család kétnyelvűségére: KUBINYI, 1999, 132–133.

³² MNL OL DF 253826. fol. 74r (363. fk.).

³³ MNL OL DF 270002. (A tisztséget a szakirodalom nem ismeri.)

³⁴ László deák nevű adószedő(k) Pilis megyében, 1494: RPRH 368., 1495: RPRH 2061., Nyitra megyében, 1495: RPRH 2312. Kincstári alkalmazottként hadiszert szállít: 1495: RPRH 1665. stb.

³⁵ 1497: MNL OL DF 259278., 1498: MNL OL DL 107256. (Utóbbi szövegét lásd Függelék II/2., életrajzai 1498. évi fizetómesterségét nem idézik.)

³⁶ Fizetómesteri tevékenységére 1495-ben lásd RPRH 1982, 1986–1987, 2666, 2674, 2678, 2760.

³⁷ 1497: MNL OL DF 259278., 292948.

ként szerepel,³⁸ végül 1499 elejétől csaknem másfél évtizedig a budai udvarbírótság élén találjuk. Kinevezésével a királyi magánuradalmak főtisztviselője, valamint a kunok és jászok előljárója lett, amivel pályája csúcára jutott.³⁹ A tisztségből adódóan olykor részt vett a királyi tanács ülésein, és továbbra is elkísérte az uralkodót utazásaira, így 1511-ben a sziléziai Boroszlóban is a király kíséretében mutatható ki.⁴⁰ Nem tudjuk, miért távozott 1513 közepén az udvarbírórságból: mivel ezt követően birtokügyekben is ritkábban szerepel, nem kizárt, hogy romló egészségi állapota akadályozta a tisztség további betöltésében. 1516–1517 fordulóján hunyt el, birtokait özvegye, rátóti Gyulafi Potenciána mellett testvérei örökölték.⁴¹

A kisnemesi származású Kubinyi pályája elejétől jól használta ki udvari összeköttetéseit és pénzügyi lehetőségeit, így birtokvagyonra, különösen budai udvarbírórsága idején, rohamosan gyarapodott. Karrierje elején – egy gömöri zálogszerzés (1488) és egy sikertelen abaúji királyi adomány (1491) után⁴² – figyelme Liptó megye felé fordult, ahova családját rokoni szálak fűzték. 1491-ben rokona, Hliniki László részeltette birtokaiból, amely rendelkezést a következő évben Kubinyi nemcsak megerősíttette a királlyal, hanem a Hlinikkel szomszédos Váraljára és Jánosházára nyert adománnyal ki is egészítette szerzeményét.⁴³ Birtokvagyonra ekkori állapotáról nyújt pillanatfelvételt a királyi számadáskönyv 1495. évi adóelszámolása, mely szerint Árvában 5, Liptóban 12 portája mentesült az adófizetés alól.⁴⁴ Hamarosan királyi adományok segítségével megvetette a lábát Deményfalván (1496, 1511) és Madocsányban (1504), különféle szerződésekkel és az azokra kieszközölt királyi megerősítéssel egy-egy alsórásztokai, dubravai és lehotai (1497), bobrovniki, szentannai, maletini és mezeházi (1502 előtt), prószéki és hosszúréti (1507 előtt) rész ura lett.⁴⁵ Mivel birtokai immár körbevették Liptó megye legrégebb és legtekintélyesebb egyházát, Szentmáriát, 1507-ben kijárta Ulászló királynál, hogy erősítse meg családját és a szomszéd birtokosokat a plébánia kegyuraságában.⁴⁶ Távollétében a liptói és árvai birtokokat testvérei igazgatták, akik

³⁸ 1498: MNL OL DF 259291.

³⁹ Az eddigi irodalom 1500 májusától számította udvarbírórságát (KUBINYI, 1964, 94), de valójában már 1499 februárjában betöltötte a tisztséget: MNL OL DL 20820.

⁴⁰ Tanácsi jelenlétére lásd pl. 1500: Podmaniczky I. 348, *Jajca oklt.* 146. Boroszlóban: 1511: MNL OL DF 259281.

⁴¹ Halálának időpontjára: 1516 augusztusában még él (MNL OL DL 47157.), 1517 februárjában, mikor birtokait adományul kérték, már néhai (Bátori oklt. 254.). – A családtörténeti monográfia az utolsó adatot 1513-ból ismerte, így feltételezte, hogy ekkoriban halt meg (KUBINYI, 1901, 57).

⁴² 1488: MNL OL DF 253826. fól. 74r (363. fk.), 1491: MNL OL DF 270002., 1495: MNL OL DF 285540.

⁴³ 1491–1492: MNL OL DF 259274., 1492–1493: MNL OL DF 259273., 1495: MNL OL DL 46319., 1511: MNL OL DF 263564.

⁴⁴ RPRH 2175., 2180.

⁴⁵ Kubinyi levéltáron kívüli források: Deményfalva: é. n.: MNL OL DF 263758.; Rásztokai birtokok, 1498: MNL OL DL 105808., MNL OL DF 248811.; a Szentannai (Bobrovniki Kiszél) birtokokra vonatkozó okleveleket lásd a 23. jegyzetben; Prószék, Hosszúréti, 1507?: MNL OL DF 266910., 1511: MNL OL DF 262958. stb.

⁴⁶ 1507: DL 21788., vö. KUBINYI, 1901, 51.

közül Mátyás (Máté) már bátyja életében árvai alispánként és országgyűlési követként tűnik fel.⁴⁷

Állandó udvari jelenléte miatt aligha keltett meglepetést kortársaiban, hogy László deák a fővárosban és környékén is igyekezett birtokokat gyűjteni. Budán és Pesten egyaránt rendelkezett házakkal, előbbiben több ingatlanról is tudomásunk van.⁴⁸ Pest megyei szerzeményei sorát 1498-ban Mácsa (ma: Galgamácsa) nyitotta meg a mellette fekvő, de már Nógrád megyéhez tartozó Ecskend pusztával. Az ügylet előzményei 1497 nyarára nyúlnak vissza, amikor e települések birtokosa, monyorósi Rozgonyi István kénytelen volt ezer forint kölcsönt felvenni Kubinyi Lászlótól, hogy felszerelhesse csapatait a moldvai hadjáratra.⁴⁹ László deák Rozgonyival később is szoros kapcsolatban állt, egyetlen, 1506-ból fennmaradt saját kezű levelét is neki címezte, amelyben tájékoztatta az udvartól távol élő főurat a fővárosban elérhető hírekről.⁵⁰ Rozgonyi végül adósságát 1498-ban úgy rendezte, hogy a birtokokat örökbe átadta hitelezőjének. A vételár azonban hamarosan 1336 forintra emelkedett,⁵¹ feltehetően azért, mert Mácsa felét előbb ki kellett váltani Bátor Miklós váci püspök zálogából.⁵² Mácsai jószágát az elkövetkező években a Rozgonyi leányágtól és Bakóc Tamás bíborostól megvásárolt további mácsai részekkel, illetve egy közeli pusztával, Megyer (Nógrád m.) megszerzésével kerekítette ki.⁵³ László deák láthatóan Mácsán kívánta berendezni állandó lakhelyét, amit az is igazol, hogy a településen 1512-ben már kőből épült és falakkal erősített udvarházát említik.⁵⁴

Kubinyi törekedett további Pest megyei javakkal kiegészíteni a mácsai birtoktestet. 1504-ben Borsvai Benedek királyi jogügyigazgatóval együtt kísérelte meg birtokba venni Nagyköröst, de az ellentmondások miatt nem járt sikerrel,⁵⁵ ám a mezőváros birtokosai közül a Kátaiakkal ekkortól több szerződést is kötött, amely révén 1507-ben és 1511-ben Tápaiószentmárton részei kerültek a kezére.⁵⁶ Előbbi évben kapott adományt Tatárszentgyörgyre is.⁵⁷ Mindezek mellett rendszeresen találunk a kezén kisebb-nagyobb Pest megyei zálogjavakat is.⁵⁸ A királytól olykor Budától távolabb fekvő birto-

⁴⁷ Az adatokat lásd az archontológiai kiegészítések között: <https://tti.abtk.hu/181-archontologia-kiegészites/3122-archontologia-kiegészitesek-javitasok.html>. (Utolsó letöltés: 2021. jún. 30.)

⁴⁸ Ma már nincsenek ezzel kapcsolatos iratok a Kubinyi levéltárakban, a 17. századi iratjegyzékek még említést tesznek róluk: KUBINYI, 1901, 41. 4. j. További források: 1501: VÉGH, 2006–2008, II, 480–481, 1502: Uo. 488, 1529: Uo. 723, 726. sz., valamint 1526: Függelék I/1. 11., I/2. Q. VÉGH 2006–2008, I, 147, 252.

⁴⁹ A moldvai hadjárat említését lásd Függelék II/1. A forrást a moldvai hadjárat szempontjából elemezte: DIACONESCU, 2016.

⁵⁰ MNL OL DL 25449.

⁵¹ Függelék II/1., Függelék I/1. 1–3., I/2. C, D, E.

⁵² Függelék I/1. 16–17., I/2. 1–2.

⁵³ Függelék I/1. 4–5., I/2. F, G. – Megyer: 1505/1516: MNL OL DL 47157.

⁵⁴ Függelék I/1. 18., I/2. N.

⁵⁵ 1504–1505: BÁRTFAI SZABÓ 1224. sz. (DL 21387.), vö. 1517: Bátor okl. 254.

⁵⁶ Függelék I/1. 7–9., I/2. I, K, L, I/3., valamint 1517/1591: MNL OL DL 21708.

⁵⁷ Függelék I/1. 6., I/2. H.

⁵⁸ Sőreg, 1512: BÁRTFAI SZABÓ 1323. sz.; Ecser, 1513: Uo. 1352. sz. – Külön érdemes megemlíteni Oszlár, majd Zsidó esetét. Sógornőjétől, Rozgonyi Dorottytól nemcsak mácsai részét, hanem valamikor 1512 előtt a leánynevedként őt illető oszlári részt is megvette 425 forintért, amelyet azonban 1513-ban

kokat is adományul kért, ezeket azonban a birtokba kerülés esetén sem tartotta meg feltétlenül.⁵⁹

Az udvarbíró 1512-ben aztán hirtelen lemondott minden Pest megyei birtokáról, zálogba bocsátva azokat kétezer forintért Mekcsei György királyi tanácsosnak és titkárnak.⁶⁰ Az addigi birtokstratégia feladásának komoly okai voltak: Kubinyi végre megállapodást kötött a serkei Lórántfiakkal, és azok négyezer forintért hajlandónak mutatkoztak átengedni a Gömör megyei Gede várat, amire Kubinyi 1502 óta királyi adománnyal rendelkezett.⁶¹ Az ügylethez szükséges pénzt nyilván a pesti birtokok zálogolásával, illetve felesége, Gyulafi Potenciána Békésben és környékén fekvő örökségének eladásával teremtette elő.⁶² Az a cél, hogy családját a várbirtokos nemességbe emelje, természetesen elegendő indítéknak tűnt arra, hogy feláldozza a fáradságosan megszerzett pesti birtokállományt. Az sem zárható ki persze, hogy ekkor már tervbe vette leköszönését a budai udvarbíróiságról (erre a következő évben került sor), ami csökkenthette szemében a pesti birtokok jelentőségét.

Élete alkonyán egyébként nem Gede volt Kubinyi egyedüli vára: szolgálataiért, valamint talán elmaradt udvarbírói fizetéséért valamikor 1514 előtt, talán éppen tisztségviselésének 1513. évi végeztével megkapta Ulászló királytól a Hont megyei Damásd királyi várat is élete tartamára. László deák itt is építkezéseket folytatott, de 1518-ban a II. Lajos király által kiküldött bizottság megállapította, hogy a néhai udvarbíró ezzel súlyos statikai veszélyeket idézett elő az épületegyüttesben, amiért a király végül nem fizette ki az építési költséget az özvegynek, de hatszáz forintnyi sót azért kiutalt számára a vár átadásával összefüggésben.⁶³

A Pest megyei birtokokat László deák már nem is tudta visszaváltani életében. Mintegy fél évszázadnak kellett eltelnie ahhoz, hogy unokaöccse, Kubinyi Kristóf magához váltsa azokat a Mekcsei örökösöktől.⁶⁴ Időközben László örökösei tiltakozásokkal, iktatásoknál tett ellentmondásaikkal csupán arra törekedtek, nehogy számukra kedvezőtlen változások következzenek be a pesti települések birtoklásában.⁶⁵ A Kubinyi

---

Rozgonyi István kiváltott tőle oly módon, hogy átadta cserébe Zsidó birtokot zálogban, amelyet további kétszáz forinttal terhelt meg (Függelék I/2. aa.). Úgy tűnik, Mekcseinek az 1512-ben elzálogosított oszlári részcseréért Kubinyi átadta Zsidót (vö. Függelék I/1. 21–22.).

⁵⁹ A Családi Péter-féle birtokokra lásd a Forgách család levéltárának 1500 és 1512 közötti anyagát, különösen 1500: MNL OL DL 59899., 1505: MNL OL DL 59953., 1512: MNL OL DL 60008. – További adományok: 1504: MNL OL DF 226500., 1509: MNL OL DL 90296.

⁶⁰ Függelék I/1. 18., I/2. N.

⁶¹ 1502–1504: MNL OL DF 259284–287., 1512: MNL OL DL 106083. p. 105–106. (56–57. fk.), 1514: MNL OL DF 253823. 1195. fk., vö. 1517: MNL OL DL 22959., *Bátori oklt.* 253.

⁶² 1512: MNL OL DF 278478. (Kiadása: *Békés*, 1877, 114–115.)

⁶³ [1514]: KOVACHICH, 1800, 426, 1518: MNL DL 69561. – A Kubinyi levéltár két 17. századi iratjegyzékében ezt olvashatjuk: „Egy táská levél Damás várára, ki Kubinyi Lászlóé vót, az feleségének, Gyulafi Potenciánának hatva vót testamentumba, és így elidegenedett Kubinyi familiától, azt újonnan kellene megkérni”, illetve „Gede és Damásd vára és jószágra való privilégjomok”. Ma a Kubinyi levéltárak közül csak a kovári ág tartalmaz egy darab Damásdra vonatkozó forrást (az előbb említett MNL OL DL 69561-et).

⁶⁴ Függelék I/1. 21–23.

⁶⁵ Függelék I/1. 11., 19–20., I/2. O, P, Q.

László által felhalmozott birtokállomány vonzerejét jól mutatja, hogy halálát követően ecseedi Bátor György lovászmester és testvérei, István temesi ispán és András szabolcsi és szatmári ispán, illetve csulai Mór László királyi kamarás felkérték a királytól László teljes hagyatékát. Az az oklevél maradt csupán korunkra, amelyben az adományosok László „igénybirtokait” – nevezetesen a zagyvafői uradalmat (Nógrád m.), Nagykőröst (Pest m.), Szolnokot és Bánrét (Külső-Szolnok m.) – sorolták fel, azaz azokat, amelyekre annak idején királyi adományt kapott Ulászló királytól, de haláláig nem került birtokba. De éppen az alábbi iratjegyzékekből tudjuk, hogy a Bátoriak felléptek a Mecseki-kézen lévő Pest megyei birtokok ügyében is.⁶⁶

A László deák által szerzett birtokvagyonnak köszönhetően testvérei tehető nemesként a Liptó megyei közélet vezetői közé kerültek. A korábban árvai alispán Mátyás később Liptóban is betöltötte ugyanezt a tisztséget, a Mohácsnál elesett Dániel megyei követként és kapitányként, Márk jegyzőként mutatható ki, míg Lénárt Ferdinánd király kancelláriájában helyezkedett el.⁶⁷ László deák sikeres életútja az alább közölt jegyzékek nélkül ugyanakkor csak hiányosan mutatható be. A Pest megyei birtokok egy része egyébként a Grassalkovich-perek, illetve Mácsa elvesztése után is a család kezelésében maradtak: Tatárszentgyörgyön és Tápiószentmártonban egészen a 20. századig birtokoltak, illetve gazdálkodtak Kubinyiak,⁶⁸ és a család emlékezete is él mind a mai napig.⁶⁹

---

⁶⁶ Függelék I/1. 19., I/2. O.

⁶⁷ Mátyásra és Dánielre: KUBÍNYI, 2001, 71–72, NEUMANN, 2021, 125–126. Márk liptói jegyzőként: 1538 k.: ŠABY, Liptovská župa I. Kongregačné Protokoly i. č. 6. fol. 173v. Lénárt mint kancelláriai jegyző: 1535: Podmaniczky II, 519, 523.

⁶⁸ KUBÍNYI, 1906. passim.

⁶⁹ Pl. a tápiószentmártoni általános iskola Kubinyi Ágoston nevét viseli.

I. Függelék

A Kubinyi család Pest megyei okleveleinek jegyzékei

1.

1785. október 26., Nagyolaszi (Liptó m.)

Kubinyi Gáspár, Benedek és ifj. Mihály elismeri, hogy Kubinyi ifj. Ádám visszahelyezte a családi levéltárba a Pest megyei Mácsára és tartozékaira vonatkozó azon 15 oklevelet, amelyet az előző években a Grassalkovich Antal herceg elleni perhez vett kölcsön. Ezt követően Gáspár, ifj. Ádám és Benedek további 9 oklevelet vesz magához, hogy pereikhez Budára küldjék Reviczky Antal ügyédhez. Az irat közli az 1498 és 1650 között kelt 24 oklevél évszámát és rövid tartalmát (teljes közlés).

Egykorú másolat, 10 oldalas papírfüzetben. 19. századi jelzete: Fasc. LXI., numerus nélkül.

Jelzete: SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ágának lt. Elenchus D. Fasc. S. LXI., numerus nélkül (futószámozás: 72–76. lapok).

Megjegyzés: a félkövérrrel szedett számozás az eredeti forrásban nem szerepel.

Anno 1785. die 26^a Octobris in possessione N(agy)olaszi partim pro recipiendis certis litteralibus documentis ab infra suo modo specificandis ante aliquot annos ex archivo signanter per dominum fratrem Adamum iuniorem Kubinyi exceptis, partim pro extradandis in promotionem causae activae domini fratris Casparis Kubinyi contra celsissimum principem Antonium Grassalkovics motae certis communibus litteralibus documentis per praeactatos dominos fratres requisiti venientes fatemur et recognoscimus dominum fratrem Adamum iuniorem Kubinyi excepta erga reversales sub poena R. fl. 500, prout idem dominus frater recognosceret ante annos aliquot ex communi familiae nostrae archivo ad causam eius ex radicalitate iuris activam contra eorum comitem Antonium Grassalkovics respectu Macsa eidemque connexorum bonorum motam deservitura communia radicalia instrumenta anno dieque suprascriptis praesentibus nobis ad idem commune archivum nostrum modo ab infra elenchizata et connotata reposuisse et restituuisse, et quidem de

1. Anno 1498. Ladislaus litteratus de Kubin totalem possessionem Macsa vocatam in Pesthiensi, item similiter totale praedium Ecskend in Neogradiensi comitatibus existentem habitum a magnifico Stephano Monyorossi de Rozgony in et pro 1336 florenis auri puri Hungarici veri et iusti ponderis pro se ac per se pro Salamone, Daniele,

Matthaeo, Leonardo et Marco suis fratribus iure perpetuo aquirir fassione eatenus per praedictum fatentem in capitulo Budensi celebrata emanata.⁷⁰

2. 1498. Ladislaus litteratus de Kubin distributor pecuniarum regiarum totalem possessionem Macsa vocatam in Pesthiensi, item similiter totale praedium Ecskend in Neogradiensi comitatibus existentem habitum a magnifico Stephano Mogyorossi de Rozgony in et pro 1336 florenis auri puri Hungarici et iusti ponderis pro se ac per se pro Salamone, Daniele, Matthaeo, Leonardo et Marco suis fratribus perpetuo iure aquirir celebrataeque in capitulo Budensi perennali fassioni consensum Vladislai regis et donationem superinducit.⁷¹

3. Anno 1498. Ladislaus litteratus de Kubin distributor pecuniarum regiarum ac per eum Salamon, Daniel, Matthaeus, Leonardus et Marcus eiusdem fratres in dominium directae et aequalis medietatis totalis possessionis Macsa in Pesthiensi, necnon totalis praedii Ecskend in Neogradiensi comitatibus existentis habiti introducuntur et statuuntur nullo penitus apparente contradictore.⁷²

4. 1505. Generosa domina Dorothea de Rozgony, filia magnifici Osvaldi iunioris de Rozgony ex generosa domina Sophia progenita, consors egregii Stephani Gyulaffi filii Ladislai Gyulaffi de Ratold assumptis in se Francisci filii et Catharinae, Sophiae ac Potentianae filiarum suarum oneribus totalem portionem suam possessionariam in possessione Macsa vocata⁷³ in comitatu Pestiensi existenti habitam egregio Ladislao litterato de Kubin provisor curiae castri Budensis et dominae Potentianae consorti eiusdem, filiae videlicet Ladislai Gyulaffi de Ratold ob zelum et amorem fraternalis dilectionis iure perpetuo et irrevocabiliter dedit, donavit et contulit fassionem eatenus in conventu Beati Adriani de Zala celebrando.⁷⁴

5. 1505. Egregius Ladislaus de Kubin provisor regii castri Budensis et generosa domina Potentiana coniux sua in dominium totalis portionis possessionariae reverendissimi in Christo patris et domini Thomae ecclesiae S(ancti) Martini in

---

⁷⁰ Az 1498. május 22-én kelt oklevél szövege fennmaradt II. Ulászló király megerősítésében, lásd a következő jegyzetet. Szövegét lásd Függelék II/2. – Mácsát és a közelében fekvő pusztákat, köztük Ecskendet a Rozgonyiak 1438-ban kapták adományba Albert királytól. A Rozgonyi-örökség ügyében hozott 1492. évi ítélettel tulajdonjoguk az itt szereplő monyorósi Rozgonyi Istvánnak jutott, de egy része zálog címén a leányág kezelésében maradt (MNL OL DL 19214.).

⁷¹ Az 1498. június 3-án kelt oklevél 1777. évi másolata: DL 107256. Szövegét lásd Függelék II/3.

⁷² Az 1. számú oklevél alapján Kubinyi László Mácsa egészbirtok tulajdonjogát szerezte meg, ám úgy tűnik, hogy Rozgonyi Istvánnak csak a birtok fele része volt ténylegesen a kezén. Vö. az 1. és 16–17. számú regesztákkal.

⁷³ Az eredetiben: vocatam.

⁷⁴ Az eredetiben: celebrato. – Rátóti Gyulafi István felesége, Rozgonyi Dorottya Kubinyi László sógornője volt, és a Rozgonyi leányág egyik tagjaként rendelkezett birtokrészrel Mácsán. Vö. az 1. sz. regesztánál írottakkal, illetve Függelék I/2. aa.

montibus cardinalis Strigoniensis in possessione⁷⁵ Macsa vocata in comitatu Hevessiensis⁷⁶ existenti habitae introducuntur et statuuntur nemine contradicente.⁷⁷

6. 1507. Ladislaus litteratus de Kubin provisor curiae regiae Budensis totalem possessionem Tatar Sz(ent) György vocatam⁷⁸ in comitatu Pesthiensi habitam et ad colationem regiam devolutam ab Vladislao rege simul cum toto iure regio pro se et Potentiana Gyulaffi consorte, necnon pro Salamone, Matthaeo, Daniele, Leonardo et Marco fratribus suis impetrat.⁷⁹

7. 1507. Ladislaus litteratus de Kubin provisor castri Budensis et Potentiana Gyulaffi consors, necnon Salamon, Matthaeus, Daniel, Leonardus et Marcus fratres eiusdem in dominium totalium portionum possessionariarum nobilium Ioannis filii et Catharinae, Annae et Iulianae filiarum Danielis condam de Cseke-Kata in possessione Tapio Sz(ent) Márton ac praediis Kemperd, Zilva-Berczel et Arkos Berczel vocatis⁸⁰ in comitatu Pesthiensi existentibus habitis eundem Ladislaum Kubinyi cum suis praescriptis concambialis permutationis titulo perpetuo iure concernentium introducuntur et statuuntur Christophoro de Batyán contradictionis velamine statuti per omnia obviante, quamobrem ad dandam contradictionis rationem evocato existente.⁸¹

8. 1507. Christophorus de Batyán ad dandam contradictionis rationem tempore Ladislai litterati de Kubin provisoris castri Budensis et Potentianae Gyulaffi consortis, necnon Salamonis, Matthaei, Danielis, Leonardi et Marci fratrum eiusdem in dominium totalium portionum possessionariarum nobilium Ioannis filii ac Catharinae, Annae et Iulianae filiarum Danielis condam de Cseke-Kata in possessione Tapio Sz(ent) Martony ac praediis Kemperd, Zilva-Berczel et Arkos-Berczel vocatis in comitatu Pesthinensi habitis eundem Ladislaum Kubinyi cum suis praescriptis concambialis permutationis⁸² titulo perpetuo iure concernentium introductionis et

---

⁷⁵ Az eredetiben in possessione helyett possessionem.

⁷⁶ Mácsa valójában Pest megyei település volt.

⁷⁷ Bakóc Tamás bíboros-esztergomi érsek a Rozgonyi leányágtól vásárolt birtokrészeket a Pest és Heves megyei Rozgonyi birtokokon, köztük Mácsán és Ecskenden. Lásd pl. 1504: MNL OL DF 208537.

⁷⁸ Az eredetiben: covatam.

⁷⁹ Tatárszentgyörgy korábbi birtokosa ismeretlen, e kivonat jelenti a településnév első említését.

⁸⁰ A három puszta elhelyezkedése ma már pontosan nem határozható meg, területük bizonyára Tápiószentmárton határába olvadt. Egy 1281. évi oklevél, amely a ma már nem létező, egykor Tápióbciske szomszédságában elterülő Páty határjárását tartalmazza, említi a Bercelre vezető utat, amely település az itt említett két Bercel puszta ismeretében aligha azonosítható a mai Ceglédbercelként (GYÖRFFY IV, 510). Az itteni, illetve az 1281. évi adatok alapján a két Bercel puszta Tápiószentmártontól északra, északnyugatra terült el.

⁸¹ Egy 1591-ben átirított 1517. évi (az átirásba véletlenül a hibás 1507. év került!) oklevél említi, hogy Kátai János és testvérei tápiószentmártoni, illetve a három pusztában lévő részüikért a Liptó megyei Deményfalvát, Kubinyi László szerzeményét kapták cserébe, amelyről János ekkor (1517-ben) lemondott a néhai László testvére, Salamon javára 340 aranyforintért: MNL OL DL 21708. Az ellentmondó Battyáni Kristóf a Zemplén megyei Battyánról származott, gyakrabban Pányinak nevezte magát (vö. MNL OL DF 253825. fol. 21a, 23a., DF 224010.), 1495-ben testvéreivel együtt ő birtokolta Tápiószentmártont: MNL OL DF 244391.

⁸² Az eredetiben: portionis.

stationis interpositae in personalem praesentiam regiam evocatus ex contumacia 'per non venit' convincitur.⁸³

9. 1511. Blasius de Katha assumtis in se Bonaventurae⁸⁴ filii et Ursulae filiae suae oneribus totalem portionem suam possessionariam in possessione T(apio) Sz(ent) Marton vocatam in comitatu Pesthinensi existenti habitam simul cum portionibus suis possessionariis in praediis Kemperd, Szilvas Berczel et Arkos Berczel appellatis Ladislao litterato de Kubin provisorii curiae castri Budensis et per eundem Potentianae Gyulaffi consorti ac Salamoni, Danieli, Matthaео, Leonardo et Marco fratribus eiusdem carnalibus, item Stephano et Georgio filiis Sophiae sororis illius carnalis pro 1100 florenis auri venditis et perpetuatis fassione eatenus perennali celebrata coram Emerico de Periny comite perpetuo comitatus Abaujvariensis, regni Hungariae palatino et Cumanorum iudice.⁸⁵

10. 1511. Emericus de Perény comes perpetuus comitatus Abaujvariensis, regni Hungariae palatinus et Cumanorum iudex capitulo ecclesiae Budensis praeceptorie mandat, ut Ladislaum litteratum de Kubin provisorum curiae castri Budensis et Potentianam consortem, necnon Salamonem, Danielem, Matthaеum, Leonardum et Marcum fratres carnales, item Stephanum et Georgium filios Sophiae sororis carnalis eiusdem in dominium totalium portionum possessionariarum Blasii de Kata in possessione T(apio) Sz(ent) Márton vocata⁸⁶ ac praediis⁸⁷ Kemperd, Silvas Berczel et Arkos Berczel appellatis omnino in comitatu Pesthinensi existentibus habitis eundem quippe Ladislaum de Kubin cum suis praescriptis perpetue emptionis titulo concernentium introducat, statuatur, contradictoresque, si qui comparuerint,⁸⁸ in suam praesentiam ad dandam contradictionis rationem evocet.

11. 1526. Leonardus de Kubin in sua et Salamonis, Matthaеi, Danielis et Marci de eadem, fratrum videlicet suorum carnalium personis coram Stephano de Verböcz regni Hungariae palatino et summo Cumanorum iudice personaliter constitutus protestatur solenniter desuper, quod nonnulli domini et nobiles totales possessiones protestantium Macsa et Tatar Sz(ent) György simul cum totalibus portionibus possessionariis in possessionibus Zsido et T(apio) Sz(ent) Marton, item totalia praedia ipsorum Felső et

---

⁸³ Battyáni vagy Pányi Kristófra lásd az előző regesztánál írottakat.

⁸⁴ Az eredetiben: Boneventurae.

⁸⁵ A családtörténeti monográfia nem tudta azonosítani Kubinyi László nővérének, Zsófiának a fiai. Az itt említett két unokaöcs egyértelműen a Liptó megyei Szentannai Dénes fiaival, Istvánnal és Györggyel azonosítható, akik később Borsod megyében is a Kubinyiak birtokosai voltak. Szentannai István az 1510-es években jelentős összegeket hitelezett a Lórántfiaknak Borsod és Gömör megyei birtokaik terhére, és igen előkelő házasságot kötött, amikor egy Csetneki leányt vett feleségül (MNL OL DL 22625., 22771., 22952.): mindezt Kubinyi Lászlóhoz való közeli rokonsága magyarázza. 1519-ben a (Cseke-) kátaikkal együtt emel panaszt egy hatalmaskodás ügyében (MNL OL DL 26679.). György az 1530-as években liptói alispán volt, aki fiúörökös híján birtokait később Kubinyi Kristófra – tehát unokatestvérére – hagyta (pl. 1561: Kubinyi cs. várgedei-hnustyai ága Elenchus F/1. fasc. 3. no. 18.). Személyére lásd NEUMANN, 2021, 126.

⁸⁶ Az eredetiben: vocatus.

⁸⁷ Az eredetiben: praedio.

⁸⁸ Az eredetiben: comparuerunt.

Also Ecskend, necnon eorundem domos unam Budae et aliam Pesthini in Pestiensi, praeterea castrum Gede in Gömöriensi comitatibus et alia complura bona et iura protestantium per mortem et defectum Ladislai de F(első) Kubin fratris eorundem impetrassent. Unde idem protestans serenissimum regem a colatione, dominos vero et nobiles ab impetratione se cum suis fratribus praenotatis optimo iure concernentium bonorum ac insuper magistros prothonotarios, conventus et capitula a litterarum eatenus expeditione et extradatione inhihet.⁸⁹

12. 1577. Stephanus Radeczius Agriensis episcopus et per Hungariam locumtenens totales portiones possessionarias in Tapio Sz(ent) Marton et Geneö⁹⁰ possessionibus in comitatu Pestiensi existentibus habitas ex defectu domini Komlossi ad sacram regni coronam devolutas et numerum 32 colonorum non excedentes Ioanni Kubinyi de F(első) Kubin suo dapifero fidelium illius servitiorum intuitu autoritate regia confert et donat.⁹¹

13. 1578. Ioannes Kubinyi de F(első) Kubin dapifer reverendissimi domini Stephani Radeczii⁹² Agriensis episcopi et per Hungariam locumtenentis, postquam in dominium collatae sibi fidelium servitiorum intuitu autoritate regia per titulum Radeczium ex defectu Petri Komlossi ad s(acram) regni coronam devolutae totalis portiones possessionariae in T(apio) Sz(ent) M(artony) et Geneö vocitatis possessionibus in Pestiensi comitatu habitis ad facies locorum propter metum et tiranidem Turcicam introduci nequivisset, Agriae statuitur, contradicente statutioni Ioanne Szakanyi de Strigonio eodemque eapropter ad dandam contradictionis rationem evocato.⁹³

14. 1581. Pangratius filius Petri filii alterius Pangrati Pongracz de Sz(ent) Miklos matura et exacta praehabita intra se deliberatione portiones possessionarias in T(apio) Szent Marton, Macsa, Oszlar,⁹⁴ Tatar Sz(ent) György ac totale praedium Ecskend in

---

⁸⁹ Kubinyi László halála után, 1517-ben bizonyos jogigényeit (zagyvafői uradalom, Nagykőrös, Szolnok és Bánréve) Bátori György lovászmester és testvérei, István temesi ispán és András szabolcsi-szatmári ispán, valamint Csulai Móré László királyi kamarás kérte fel II. Lajos királytól (*Bátori oklt.* 253–254). Az iratjegyzék alapján a Bátoriak Kubinyi Pest megyei birtokait is adományul nyerték. Vö. a 19. sz. regesztánál írottakkal.

⁹⁰ A település azonosítása bizonytalan. Pest megyében csak egy Jenő nevű település ismert, a Budapest V. és XIII. kerületének találkozásánál egykor létezett dunai rév (GYÖRFFY IV, 523–525). Komlósi Péter fia László tápiószentmártoni és cibakházi örökségét az uralkodó már 1558-ban eladományozta a Sukan és a Bernátfi családok egy-egy tagjának (MNL OL A 57. Libri regii III. 494.). Mivel utóbbi település Külső-Szolnok megyei, még az sem zárható ki, hogy itt az utóbbi megyében fekvő Tiszajenőre gondoltak.

⁹¹ Az oklevél 1730. október 16-i hiteles másolatát lásd SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ága Elenchus D. Fasc. G. XXIX. no. 2.

⁹² Az eredetiben: Radeczius.

⁹³ Az oklevél 1730. október 16-i hiteles másolatát lásd SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ága Elenchus D. Fasc. G. XXIX. no. 3. Ebben az ellentmondó neve vitézlő esztergomi Sukan János alakban szerepel, akinek családja 1558-ban kapott adományt a Komlósi-féle birtokokra (lásd fent).

⁹⁴ Az egykori Oszlár falu területe Üllőtől északkeletre, Tápióság határában helyezkedik el (GYÖRFFY IV, 535).

Pesthinesi,⁹⁵ necnon alia in distinctis comitatibus bona a Ioanne et Daniele Kubinyi pro oppido Sz(ent) Miklos et possessione Andrasfalva cambialiter accepta remittit.

15. 1650. Ioannes filius Ioannis olim Kubinyi de F(első) Kubin suo proprio ac Christophori, Francisci et Danielis Kubinyi, fratrum suorum carnalium et uterinorum nominibus et in personis coram comite Ladislao de Chak perpetuo a Leva iudice curiae regiae, S(acri) Romani Imperii equite praesidiorumque Levensis et Tatensis supremo capitaneo eatenus solenniter protestatur, quod magnificus Ioannes Pető Magdalenae et Ladislaus Galambos Barbarae Ladislai olim Kubinyi protestantis patruelis filiarum mariti bona ipsius protestantis haereditaria post mortem eiusdem Ladislai Kubinyi in protestantem et eius praescriptos iure legitimae successionis devoluta et per protestantem cum praedictis suis fratribus etiam possessa,⁹⁶ utpote in possessionibus Macsa et Tapio Sz(ent) Marton, Sz(ent) György et praediis Ecskend et Oszlyar sic dictis et in comitatu Pestiensi existentibus habitis, volentes primum de manibus protestantis occupata pro se aut forte pro conthoralibus suis impetrassent⁹⁷ et sese in illis cum praeiudicio iuris successorii et dominii statim procurassent.⁹⁸

Et siquidem eadem reversales, penes quas modo praededucto litteralia documenta eidem domino fratri ex eo, quod apud dominum fratrem Iosephum Kubinyi consiliarium exhaerent, restitui nequirent, hinc easdem hac vice eo a fortiori, quod omnia superius specificata restituta litteralia documenta quemadmodum restituta, ita et in familiae elencho connotata habentur, pro cassatis et mortificatis habemus et declaramus. Signatum ut supra, anno, die, mense locove.

Caspar Kubinyi m(anu) p(ropria)
Benedictus Kubinyi m(anu) p(ropria)
Michael iunior Kubinyi m(anu) p(ropria)

Coram me Matthia Thuranszki incliti comitatus Lyptoviensis
t(abulae) i(udiciariae) assessore m(anu) p(ropria)
Coram me Iosepho iuniori Thuranszki de eadem m(anu) p(ropria)

---

⁹⁵ A Pest és Nógrád megyék határán fekvő Ecskend puszta eredetileg Nógrád megyéhez tartozott, de mivel egyre inkább a vele közvetlenül szomszédos Pest megyei Mácsa tartozéka lett, az oklevelekben felváltva Pest és Nógrád megyeinek írják. Később Pest megye része lett.

⁹⁶ Az eredetiben: possessor.

⁹⁷ Az eredetiben: impetrasset.

⁹⁸ Az eredetiben: procurasset.

Qua occasione

Infrascripti praeter et ultra supra deducto modo restincta communia documenta, haec ad haec inferius elenchizata et quidem ego Caspar Kubinyi in causa mea activa ad recipiendam contradictionis rationem contra celsissimum principem Antonium Grassalkovics, ego Adamus iunior Kubinyi in causa et radicalitate iuris contra eundem i(n causam attractum) ac ad excutiendos Mariassianos, ego vero Benedictus Kubinyi qua tamen Dionisii Kubinyi tutor et curator ad invalidationem fassionum ac cambiorum, itidem contra eundem dominum i(n causam attractum) intuitu Macsa et aliorum bonorum Pestiensium mota producenda acceperimus litteralia documenta domino Antonio Reviczki instantive⁹⁹ Budam expedienda, prout et expedita transmissaque habentur, et quidem sequentia:

16. 1498. Nicolaus de Bathor ecclesiae Vacziensis episcopus recognoscit magnificum Stephanum de Rozgony fl. 400, pro quibus mediam partem possessionariam possessionis Macsa et praedii Ecskend impignoraverat, sibi restituisse seque eidem pignus remisisse.¹⁰⁰

17. 1498. Nicolaus de Bathor ecclesiae Vacziensis episcopus personaliter coram praesentia regia constitutus sponte fatetur Stephanum filium condam Mogyorossi de Rozgony de fl. auri 400^{tis}, pro quibus idem Stephanus directam et aequalem medietatem possessionis Macsa comitatu Neogradiensi ingremiatae, necnon totale praedium Ecskend similiter in eodem comitatu habitum pignori obligaverat, plenariam solutionem paratis cum pecuniis sibi impendisse.

18. 1512. Georgius de Mecske consiliarius ac Stephanus et Ladislaus de eadem Mecske carnales fratres in dominium totalium possessionum Macsa ac nobilitaris domus de novo lapidibus et muris in eadem fundatae, necnon Tatar Sz(ent) György et Oszlyar ac¹⁰¹ portionum possessionariarum in possessione T(apio) Sz(ent) Marton titulo pignoris aquisitarum et radicaliter Ladislaum de Kubinyi provisorem castri Budensis ac Potentianam consortem, sicut etiam Salamonem, Matthaeum, Danielem, Leonardum et Marcum, fratres eiusdem Ladislai concernentium penes palatinale mandatum capitulo Budensi praeceptorie sonans introducuntur.¹⁰²

19. 1520. Potentiana relicta vidua Ladislai litterati de Kubin eiusdemque fratres Matthaeus, Salamon, Daniel, Marcus, Leonardus de eadem Kubin et Georgius de Mecske contradictores statutionis magnificorum¹⁰³ Stephani et Andreae de Bathor in possessionibus de Macsa, Tatar Sz(ent) György, T(apio) Sz(ent) Martony et Zsido ex

---

⁹⁹ Az eredetiben talán: instantane.

¹⁰⁰ Rozgonyi István részben Kubinyi pénzén válthatta vissza a Bátori Miklós váci püspöknek zálogolt javakat, ez magyarázhatja a kezdeti ezer forintos (Függelék II/1.) vételár 1336 forintra (Függelék II/2.) emelkedését.

¹⁰¹ Az eredetiben: ad.

¹⁰² Ez a regeszta a mácsai erődített udvarház létének egyetlen forrása.

¹⁰³ Utána szövegfelesleg: egr(eg)ii. Nem kizárt persze, hogy a szövegből kimaradt a Kubinyi-birtokokat az ecsedi Bátoriakkal együtt adományul nyerő Csulai Móré László neve, akinek ekkor még az egregius címzés járt ki. Vö. *Bátori oklt.* 254.

defectu Ladislai de Kubin impetratis ad dandam contradictionis rationem evocati¹⁰⁴ quidem, verum certis iudicialibus litteris provisi causae prorogationem ad alium octavalem terminum obtinent.¹⁰⁵

20. 1520. Potentiana Ladislai condam de Kubin castris Budensis provisoris relicta vidua a venditione abalienationeque castris Kereg Göde in comitatu Gömöriensi existentis eiusdemque quarumlibet pertinentiarum, totalium item possessionum Macsa cum domo lapidea et curia ibidem nobilitari constructa ac Tatar Sz(ent) György, necnon integrarum portionum possessionariarum in Tapio Sz(ent) Martony et Zido habitarum simul cum duabus domibus lapideis, Budensi quippe et Pestiensi Matthaeum, Daniele, Leonardum, Marcum et Salamonem de eadem Kubin, alios vero quoslibet ab emptione et sibi ipsis qualitercunque appropriatione, non secus conventus et capitula a litterarum fassionalium obligatoriarumque extradatione coram personali Ludovici regis praesentia inhibet et prohibet.

21. 1567. Testimoniales conventus ecclesiae Beati Ioannis Baptistae de Iaszov super eo expeditae, quod Christophorus Kubinyi de F(első) Kubin ex illa summa pecuniae, pro qua totales possessiones Macsa, Tatar Sz(ent) György, T(apio) Sz(ent) Marton et praedium Zido a progenitoribus dicti Christophori familiae de Mecske oppignoratae fuerant, Dorotheam Ziger consortem Stanislai de Barcza medio magnifici Francisci Zay de Csemer plenarie exolvisset memoratasque possessiones et praedium e manibus eiusdem dominae recepisset.

22. 1567. Testimoniales capituli Scepusiensis de eo, quod quamvis Ladislaus litteratus de Kubin totales possessiones Macsa una cum domo et curia nobilitari in eadem habita, necnon Tatar Sz(ent) György et Oszlyar ac integram portionem similiter possessionariam in Tapio Sz(ent) Martony Georgio, Ladislao et Stephano de Mecske fratribus nempe carnalibus impignorasset eademque iura possessionaria per illorum mortem ad Catharinam Ziger, relictam viduam Ioannis Ionyi de Nehai et Barbaram aequae Ziger, Sebastiani Okolicsanyi consortem, filias utpote Matthiae Ziger certa sui in parte condescendissent, quia tamen Christophorus Kubinyi nepos ex fratre Ladislai litterati pignoratiam summam et quidem Catharinae U. fl. 100, Barbarae vero itidem U. fl. 100. medio Francisci Zay de Csemer deposuisset, idcirco eadem dominae praescriptas possessiones et portionem possessionariam eidem Christophoro per manus de facto remisissent, litteras insuper pignoratias, quamprimum ad manus earundem devenissent, illico eidem Christophoro resignaturas se promiserunt, quinimo easdem viribus carituras declararunt.¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Az eredetiben: evocatus.

¹⁰⁵ Az eredetiben: obtinet. – Kubinyi László egyes jogjégeit (zagyvafői uradalom, Nagykőrös, Szolnok, Bánréve) halála után azonnal, 1517 februárjában adományul nyerték az ecsedi Bátoriak és Móré László királyi kamarás (*Bátori oklt.* 253–254), de e forrás alapján a Bátoriak Pest megyei örökbirtokait is felkérték a királytól. Vö. a 11. sz. regesztával.

¹⁰⁶ A szepesi káptalannál ugyanekkor kelt másik oklevél – amellyel ugyanezeket a zálogjogokat 166 forintért Kubinyi Kristóf más Mecseki örökösöktől váltja vissza – egyszerű másolatban megtalálható: SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ága Elenchus D. Fasc. G. XXIX. no. 1.

23. 1568. Testimoniales conventus ecclesiae Beati Ioannis Baptistae de Iaszó desuper, quod licet Ladislaus litteratus de Kubin totales possessiones suas Macsa cum domo et curia nobilitari ibidem constructa, necnon Tatar Sz(ent) György et Oszlyar, portionem item possessionariam in T(apio) Sz(ent) Martony et Zido egregio condam Georgio, Ladislao et Stephano de Mecske carnalibus fratribus impignorasset eiusmodique pignus e vita sublatis dictis aquisitoribus ad Dorotheam Ziger, consortem Stanislai Barczai certa sui in parte iure successionis devolutum extitisset, quia tamen Christophorus Kubinyi impignorantis¹⁰⁷ Ladislai Kubinyi legitimus successor eidem Dorotheae Ziger fl. 187 cum dimidio per Franciscum Zai de Chemer numerasset, hinc eadem domina praescriptas possessiones et portionem possessionariam eidem Christophoro effective remisit, litteras porro pignoraticias simul ac habere potuerit, se eidem Christophoro sub invigorositate restitutorum pollicita est.

24. 1584. Paulus Mariassi de Markusfalva totales portiones possessionarias in Macsa, T(atar) Sz(ent) György, T(apio) Sz(ent) Martony, Csabaj¹⁰⁸ et Zsido ex defectu Ladislai condam Mecskai a Rudolfo imperatore cum toto iure regio impetrat, semetque propter metum Turcicum in oppido Agriensi extra faciem duntaxat praedeclearatorum bonorum statui curat, contradicente statuti Iohanne Hartanyi nomine et in persona Christophori Kubinyi de F(első) Kubin, Ladislai item, Ioannis et Danielis eiusdem Christophori filiorum ad dandam contradictionis rationem simul cum memorato patre evocatorum.¹⁰⁹

Ad horum proinde integram restitutionem finitis processibus vigore praesentium nosmet obligamus. Actum in N(agy) Olaszi, die 26^a Octobris 1785.

Caspar Kubinyi m(anu) p(ropria)
Benedictus Kubinyi qua tutor m(anu) p(ropria)
Adamus iunior Kubinyi m(anu) p(ropria)

Coram me Matthia Thuranszki i(ncliti) comitatus Lyptoviensis t(abulae)
i(udiciariae) assessore m(anu) p(ropria)
Coram me Michaele iuniori Kubinyi de F(első) Kubin et in Verbo
m(anu) p(ropria)

---

¹⁰⁷ Az eredetiben: impignoratis.

¹⁰⁸ Azonosítása bizonytalan, talán a ma Budapesthez tartozó Rákoscaba. A következő jegyzetben idézett egy évvel korábbi adománylevel Zsidóval együtt pusztának írja.

¹⁰⁹ Rudolf király adományát Máriási Pálnak lásd 1583: MNL OL A 57. Libri regii IV. 369.

2.

1788. október 4., Buda – 1789. május 5., Buda

Reviczky Antal ügyvéd elismeri, hogy a jegyzékben szereplő 41 oklevelet a Kubinyi család Pest megyei birtokai ügyében a Grassalkovich család ellen zajló perhez átvette. Az irathoz 1789 májusában fűzött kiegészítés szerint Reviczky további iratokat is átvett a Kubinyiak meghatalmazottjától (részlet).

Egykorú másolat, 18 oldalas papírfüzetben.

Jelzete: SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ágának lt. Elenchus D. Fasc. S. LXI., numerus nélkül (futószámzás: 77–85. lapok).

Megjegyzés: az elenchus első része az I. függelékben már felsorolt okleveleket, valamint további 17–18. századi iratokat sorol fel, olykor rövidebb formában, viszont kronologikus rendben és a könnyebb azonosíthatóság érdekében betűkkel megjelölve. Az itt közölt, „aa” betűjelű oklevél kivonatán kívül az I. függelékhez képest csupán annyi többletinformációt tartalmaz, hogy az oklevelekről közli, hogy valamennyi eredeti formában állt rendelkezésre. Az elenchus második fele kiegészítésképpen számos, elsősorban 18. századi irat rövid kivonatát tartalmazza.

Elenchus literalium instrumentorum ad processus activos
familiae Kubinyi contra celsissimum principem dominum Antonium Grasalkovics
respectu bonorum Pestiensium suscitandos spectantium

A. 1498. Nicolaus de Bathor ecclesiae Vaciensis episcopus recognoscit magnificum Stephanum de Rozgony florenos 400, pro quibus mediam partem possessionariam possessionis Mácsa et praedii Echkend impignoraverat, sibi restituisse seque eidem pignus remisisse. Originale.¹¹⁰

B. Eodem. Nicolaus de Bathor ecclesiae Vacziensis episcopus personaliter coram praesentia regia constitutus sponte fatetur Stephanum filium condam Ioannis Monyorossy de Rozgony de florenis auri 400, pro quibus idem Stephanus directam et aequalem medietatem possessionis Macsa comitatu Neogradiensi ingremiatuae, necnon totale praedium Ecskend similiter in eodem comitatu situm pignori obligassent, plenariam solutionem paratis cum pecuniis sibi impendisse. Originale.¹¹¹

C. Eodem. Ladislaus literatus de Kubin totalem possessionem Macsa vocatam in Pestiensis, item similiter totale praedium Ecskendt in Neogradiensi habitum a magnifico Stephano Monyorossy de Rozgony in et pro florenis 1336 auri puri Hungarici veri et iusti ponderis pro se ac per se pro Salamone, Daniele, Mathaeo, Leonardo et Marco suis

---

¹¹⁰ Vö. Függelék I/1. 16.

¹¹¹ Vö. Függelék I/1. 17.

fratribus iure perpetuo aquirir fassione eatenus per praedictum fatentem in capitulo Budensi celebrata emanata. Originale.¹¹²

D. Eodem. Ladislaus literatus Kubinyi distributor pecuniarum regiarum totalem possessionem Macsa vocatam in Pestiensi, item similiter totale praedium Eckend in Neogradiensi habitum a magnifico Stephano Monyorossy de Rozgony in et pro 1336 florenis auri puri veri et iusti ponderis Hungarici pro se ac per se pro Salamone etc. suis fratribus iure perpetuo acquirir celebrataeque in capitulo Budensi perennali fassioni Vladislai regis consensum et donationem super inducit. Originale.¹¹³

E. Eodem. Ladislaus literatus de¹¹⁴ Kubin distributor pecuniarum regiarum ac per eum Salamon, Daniel, Mathaeus, Leonardus et Marcus eiusdem fratres in dominium directae et aequalis medietatis totalis possessionis Macsa in Pestiensi, necnon totalis praedii Echkendt in Neogradiensi pure statuuntur. Originale.¹¹⁵

F. 1505. Generosa domina Dorothea de Rozgony filia magnifici Osvaldi iunioris de Rozgony ex generosa domina Sophia progenita, consors egregii Stephani Gyulaffy filii Ladislai Gyulaffy de Rathot assumptis in se Francisci filii et Catharinae, Sophiae ac Potentiae filiarum suarum /oneribus/ totalem portionem suam possessionariam in possessione Macsa comitatu Pestiensi habitam egregio Ladislao literato de Kubin provisorii castris Budensis et dominae Potentiae consorti eius, filiae videlicet Ladislai Gyulaffy de Ratóth ob zelum et amorem fraternalis dilectionis iure perpetuo et irrevocabili dedit, donavit et contulit, fassionem eatenus in conventu¹¹⁶ Beati Adriani de Zala celebrando. Originale.¹¹⁷

G. 1505. Egregius Ladislaus de Kubin et predicta consors¹¹⁸ eius in dominium totalis¹¹⁹ portionis possessionariae reverendissimi in Christo patris et domini Thomae ecclesiae S(ancti) Martini in montibus cardinalis Strigoniensis in possessione¹²⁰ Macsa vocata in comitatu Hevesiensi sita introducuntur et pure statuuntur. Originale.¹²¹

H. 1507. Ladislaus literatus de Kubin totalem possessionem Tatar Sz(ent) György nominatam¹²² in Pestiensi habitam et ad collationem regiam devolutam ab Vladislao rege simul cum toto iure regio pro se et Potentiana Gyulaffy consorte, necnon Salamone, Mathaeo, Daniele et Leonardo ac Marco fratribus suis impetrat. Originale.¹²³

---

¹¹² Vö. Függelek I/1. 1.

¹¹³ Vö. Függelek I/1. 2.

¹¹⁴ Tollban maradt.

¹¹⁵ Vö. Függelek I/1. 3.

¹¹⁶ Tollban maradt.

¹¹⁷ Vö. Függelek I/1. 4.

¹¹⁸ Az eredetiben: praedictae consortis.

¹¹⁹ Az eredetiben: tolatis.

¹²⁰ Az eredetiben in possessione helyett possessionem.

¹²¹ Vö. Függelek I/1. 5.

¹²² Az eredetiben ehelyett: Macsam (bizonytalan olvasat).

¹²³ Vö. Függelek I/1. 6.

I. 1507. Idem Ladislaus Kubinyi et Potentiana Gyulaffy consors eius ac praenomina fratres illius in dominium totalium portionum possessionariarum nobilis Ioannis filii et Catharinae, Annae ac Iulianae filiarum Danielis condam de Csekekata in possessione Tapio Sz(ent) Martony ac praediis Kemperd, Silva Berczely et Arkos Berczell vocatis comitatu Pestiensi habitis eundem Ladislaum Kubinyi cum suis praescriptis concambialis permutationis titulo perpetuo iure concernentium introducuntur Christophoro de Batyan per omnia contradicente. Originale.¹²⁴

K. 1507. Christophorus de Batyan ad rationem contradictionis suae praevio modo interpositae in praesentiam regiam personalis evocatus est, ex contumacia 'per non venit' convincitur. Originale.¹²⁵

L. 1511. Blasius de Káta assumptis in se Bonaventurae filii et Ursulae filiae suae oneribus totalem portionem suam possessionariam in possessione Tapio Sz(ent) Martony vocatam in comitatu Pestiensi habitam simul cum portionibus suis possessionariis in praediis Kamperd, Silvas Berczely et Arkos Berczell appellatis Ladislao literato de Kubinyi provisorio curiae castri Budensis et per eundem Potentianae Gyulaffy consorti eius, praenominatisque fratribus carnalibus, item Stephano et Georgio filiis Sophiae sororis illius carnalis pro 1000 florenis auri vendit et perpetuat fassione eatenus perennali celebrata coram Emerico de Perény palatino. Originale.¹²⁶

M. 1511. Emericus de Perény palatinus praeceptorie mandat capitulo Budensi, ut in praemisso negotio statutionem peragat. Originale.¹²⁷

N. 1512. Georgius de Mecske consiliarius ac Stephanus et Ladislaus de eadem Mecske carnales fratres in dominium totalium possessionum Macsa ac nobilitaris domus de novo lapide et muris in eadem fundatae, necnon Tatar Sz(ent) György et Oszlár ac portionum possessionariarum in possessione Tapio Sz(ent) Martony titulo pignoris acquisitarum et radicaliter Ladislaum de Kubin provisorum castri Budensis ac Potentianam consortem, prout etiam Salamonem, Mathaeum, Danielem, Leonardum et Marcum fratres eiusdem Ladislai concernentium penes palatinale mandatum capitulo Budensi praeceptorie sonans introducuntur. Originale.

O. 1520. Potentiana relicta vidua Ladislai literati de Kubin huiusque fratres iam saepius nominati, ita et Georgius de Mecske qua contradictores statutioni magnificorum Stephani et Andreae de Bathor in possessionibus Macsa, Tatar Sz(ent) György, T(apio) Sz(ent) Martony et Zsido ex defectu Ladislai de Kubin impetratis peractae oppositores¹²⁸ ad eiusdem rationem assignandam evocantur quidem, verum certis litteris iudicialibus provisi causae prorogationem ad alium octavalem terminum obtinent. Originale.

---

¹²⁴ Vö. Függeték I/1. 7.

¹²⁵ Vö. Függeték I/1. 8.

¹²⁶ Vö. Függeték I/1. 9., ahol azonban 1100 forintos összeg szerepel.

¹²⁷ Vö. Függeték I/1. 10.

¹²⁸ Az eredetiben talán: oppositarum.

P. Eodem. Potentiana Ladislai condam de Kubin vidua a venditione et abalienatione castri Kerek Gedő et totalis etiam possessionis Macsa ac reliquorum Pesthiensium bonorum suorum praelibatos mariti sui fratres aliosque omnes prohibet coram personali Ludovici regis praesentia. Originale.

Q. 1526. Leonardus de Kubiny nomine etiam reliquorum fratrum suorum coram Stephano de Verbőtz regni Hungariae palatino protestatur super eo, quod nonnulli domini et nobiles totales possessiones protestantium Macsa et Tatar Sz(ent) György simul cum totalibus portionibus Tapio Sz(ent) Martony, Zsido, item totalia praedia ipsorum Felső et Alsó Echkend, necnon domos eorum unam Budae, alteram Pesthini, praeterea castrum Göde in Gömöriensi comitatu et alia complura bona et iura protestantium per mortem et defectum Ladislai de Kubiny fratris eorundem indivisi impetrassent, ob idque regem a collatione etc. inhibet. Originale.¹²⁹

[...]

aa. 1513. Stephanus Rozgony de Monyoros totales suam possessionem Oszlár in comitatu Pesthiensi habitam et Dorotheae filiae Osvaldi iunioris de Rozgony in sortem quartaliti pro florenis auri 425 iure redemptibili obligatam perque eandem Dorotheam Ladislao de Kubin provisorio curiae castri Budensis in eadem summa cessam ab eodem Ladislao recepit ac in vicem illius portionem possessionariam in Zsido comitatu Pesthiensi ingremiata (levatis insuper florenis 200) eidem Ladislao Potentianaeque consorti et fratribus eiusdem titulo pignoris inscribit.¹³⁰

[...]

Praespecificata quadraginta unius documentorum frustra ab i(llu)stri lineae N(agy) Olaszensis familia Kubiny horsum transmissa correctis ac signaturis in hocce elencho occasione mutuae ac individualis instrumentorum revisionis ita, prout intersertae habentur, intervenientibus e manibus spectabilis ac perillustris domini Stephani Okolitsany de eadem qua pro hoc actu authorisati me rite percepisse hisce recognosco. Budae, 4^a Octobris 1788.

Anton(ius) Reviczky m(anu) p(ro)pria

---

¹²⁹ Vö. Függlék I/1. 11.

¹³⁰ Az oklevél a Függlék I/1. számú jegyzékben nem szerepel.

Supplementum literalium instrumentorum ad processum familiae Kubinyi respectu bonorum Pestiensium contra principem Antonium Grasalkovics suscitandum

[...]

1533. Missiles literae [Andreae] Espan de Barhka¹³¹ ad Leonardum de Kubin eatenus scriptae, ut idem recognosceret, quod in testamento egregii condam Georgii Mecskei, vi cuius possessionem Zsido testator Mecskei dicto Espan de Barhka legavit quidem, verum Ioannes Doczy ex parte sororis suae relictæ viduæ defuncti Georgii Mecskey falsitatem testamenti obiecit, nihil ficte et sinistre scriptum sit.¹³²

[...]

Praemisso modo specificata documenta per spectabilem ac perillustrem dominum Stephanum Okolicsanyi de eadem quam tamen spectabilis ac perillustris domini Casparis Kubinyi de F(első) Kubin plenipotentiarium mihi consignata esse hisce recognosco. Budae, 5^a Maii 1789.

Antonius Reviczky m(anu) p(ropria)

3.

18. század vége

Jegyzék a Kubinyi család Pest megyei birtokaira vonatkozó oklevelekről a néhai Kubinyi Sándor tápiószentmártoni levéltárából (részlet).

Papírlap elülső oldalán.

Jelzete: SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ágának lt. Elenchus D. Fasc. S. LXI., numerus nélkül (futószámozás: 4. lap).

Megjegyzés: az egyoldalas lista az I/1. függelékben már felsorolt 2., 3., 6., 12., 21., illetve 11., 14. oklevelet sorolja fel, valamint további, 1659-ig terjedő iratokat tartalmaz. Az előbbi öt oklevél kapcsán közli, hogy szövegük csupán másolatban állt rendelkezésre.

---

¹³¹ A keresztnév tollban maradt, ám pótolható a következő jegyzetben említett másik, rövidebb jegyzékből. Ispán András személye nem volt azonosítható. Nemesi előneve egyedül itt Burhka alakban szerepel.

¹³² Ugyanez a szöveg megtalálható egy kétoldalas, ugyanekkoriban készült jegyzékben is, amely 17 darab, nagyrészt misszilisekről készült kivonatot tartalmaz az 1533 és 1738 közötti időszakból. Címe: Elenchus litterarum Máchensium inter abiectas litteras repertarum et domino agenti procuratori Antonio Reviczky ad suscitandum contra celsissimum principem processum submittendorum. SNA Kubinyi cs. nagyolaszi-dechtári ágának lt. Elenchus D. Fasc. S. LXI., numerus nélkül (futószámozás: 5. lap).

Instrumenta literalia in archivo Sz(ent) Marton(ensi)
respectu bonorum Pesthiensium existentia et penes recognitionem
domini condam Alexandri Kubiny¹³³ adinventata

[...]

1506 et 1507. Duplices cambiales inter Ladislaum Kubinyi et Ioannem de Chekekata quoad portiones in possessione Tapio Sz(ent) Martony et praedio Kemperd, Szilvas Berczel et Arkos Berczel sub literis C.¹³⁴

[...]

---

¹³³ A számos hasonló nevű családtag közül feltehetően az 1775-ben még életben lévő Kubinyi Sándorról van szó (SZLUHA, 2000, 311).

¹³⁴ Az 1506. évi csereszereződésről máshol nem hallunk. Az 1507. évről lásd Függelék I/1. 7., I/2. I. Vö. 1507 [helyesen 1517]: DL 21708.

II. Függelék

A Pest megyei birtokokra vonatkozó középkori oklevélszövegek

1.

1498. május 22. előtt

Valamely biteleshely (a budai káptalan?) előtt Rozgonyi István az előző évi moldvai hadjáratra való felkészüléséhez Kubinyi László deáktól felvett 1000 aranyforint fejében eladja neki és testvéreinek a Pest megyei Mácsa birtokot és (Ecskend) pusztát.

Papírlap elülső oldalán, korabeli fogalmazvány.

Jelzete: MNL OL DL 26091. = MNL OL E 148. a. (Magyar kincstári levéltárak, Magyar Kamara archívuma, Jogbiztosító és kiemelt fontosságú iratok, Neo-regestrata acta, Iratok) fasc. 1559. no. 103.

Datálása: a szövegben említett 1497. évi moldvai hadjárat, valamint a 2. számú oklevél – amelyben már nagyobb vételár szerepel – kelte alapján.

Quod magnificus Stephanus de Rozgon ab una ac egregius Ladislaus litteratus de Kubyn ex alia partibus coram nobis personaliter constituti per annotatum Stephanum de Rozgon sponte et libere confessum extitit in hunc modum, quod quia ipse nonnullis suis necessitatibus ipsum summe urgentibus evitandis, precipue vero pro expeditione sue gentis seu exercitus in estate proxime preterita de mandato regio ratione sui domini simul cum gentibus ceterorum dominorum in subsidium et tutelam wayvode Moldaviensis apparati et missi, a prefato egregio Ladislao litterato de Kubyn mille florenos auri parata in pecunia levasset, ob hoc ipse possessionem suam Macha et predium t. vocatas in comitatu Pesthiensi existentes et habitas simul cum cunctis earundem utilitatibus, terris videlicet arabilibus cultis et incultis, vineis vinearumque promontoriis, agris, pratis, fenetis, pascuis, fluviis, stagnis, piscinis, aquis, molendinis, piscinarum et molendinorumve locis, silvis, nemoribus, virgultis, rubetis et generaliter quarumlibet utilitatum integritatibus sub quocunque nominis vocabulo vocitatis ad eandem et idem ab antiquo et de iure spectantibus et pertinere debentibus pro prescriptis mille florenis auri annotato egregio Ladislao litterato de Kubyn, necnon t. et t. fratribus suis eorumque posteritatibus et successoribus universis in perpetuum inscripsisset, obligasset, tradidisset, vendidisset et perpetuasset iure perpetuo et irrevocabiliter tenendas pariter et habendas nullum ius nullamve iuris et domini proprietatem in eisdem per amplius sibi ipsi reservando, sed totum et omne ius, si quod possessione et predio in eisdem haberet vel in futurum quoquomodo habere speraret, in eundem Ladislaum litteratum et fratres eiusdem eorundemque posteros et successores prescriptos transferendo, assumendo nichilominus idem magnificus Stephanus de Rozgon eundem egregium Ladislaum litteratum et fratres suos iamfatos

in pacifico dominio possessionis et predii¹³⁵ pretitulatorum contra quosvis impetitores, causidicos et actores propriis suis laboribus, fatigijs et expensis semper et ubique protegere, tueri et defensare, tali obligaminis vinculo interserto, quod si ipse vel posteri et successores sui in pacifico dominio dicte possessionis et predii annotati cunctarumque earundem pertinentiarum eorundem sepenominatum Ladislaum et fratres eiusdem posterosque et successores eorum tenere et conservare nollet, non posset aut non curaret quoquomodo, extunc idem Ladislaus litteratus et fratres sui prescripti aut eorum posteri bona sua seu possessiones et hereditates ipsius in quibusvis comitatibus existentes¹³⁶ et habita, que vel quas maluerit, ad duo milia florenorum auri in estimatione communi se extendentia sine strepitu alicuius iudicis pro se occupare, tenere et conservare possit et valeat tamdiu possidenda, quousque sibi et fratribus suis prenotatis aut posteris vel successoribus eorundem de prescriptis duobus milibus florenorum rerum estimatione quavis exclusa satisfactum fuerit quo ad plenum et effectum, isto denique per expressum declarato, ut illas partes seu portiones possessionarias in possessione Macha et predio t. prescriptis habitas, que adhuc per predecessores ipsius magnifici domini Stephani de Rozgon impignorate extitissent, idem Ladislaus litteratus et fratres sui aut heredes vel successores eorundem propriis eorum sumptibus pro se ipsis ab hijs, quorum manibus reperte fuerint, redimere debeant et teneantur.

2.

1498. május 22.

A budai káptalan előtt Rozgonyi Monyorósi István a Pest megyei Mácsa birtokot és a Nógrád megyei Ecskend pusztát eladja 1336 forintért Kubinyi László deáknak és testvéreinek.

Átírta II. Ulászló király 1498. június 3-án kelt oklevelében (lásd alább, 3. sz.).

Jelzete: MNL OL DL 107256. (Wattay cs.)

Kivonatai: Függlék I/1. 1., I/2. C.

Nos, capitulum ecclesie Budensis memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis, quod magnificus Stephanus Monyorossy de Rozgony coram nobis personaliter constitutus proposuit et sponte confessus est in hunc modum, quod ipse bona ac matura in se deliberatione praehabita pro certis suis necessitatibus ipsum ad praesens summe urgentibus evitandis totales possessionem suam Macha vocatam in Pestiensi et praedium similiter suum Echkend in Neogradiensi comitatibus existentem et habitum simul cum cunctis earundem utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus etc.¹³⁷ egregio Ladislao litterato de

---

¹³⁵ Az eredetiben: predio.

¹³⁶ Utána kihúzva: ad duo milia florenorum auri.

¹³⁷ Az ún. pertinentia-formulát a másolatból kihagyták.

Kubin et per ipsum Salamoni, Danieli, Matheo, Leonardo et Marco fratribus eiusdem ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis pro mille tercentis et triginta sex florenis auri puri Hungaricalibus veri et iusti ponderis ab eodem Ladislao de Kubin iam levatis et plenarie perceptis dedisset et vendidisset et perpetuo iure ascripsisset, imo dedit, vendidit et ascripsit coram nobis iure perpetuo et irrevocabiliter tenenda, possidenda pariter et habenda, nullum ius nullamve iuris et domini proprietatem idem dominus Stephanus de Rozgony possessione et praedio in praescriptis sibi ipsi et suis haeredibus per amplius reservando, sed quamlibet iurisdictionem et iuris proprietatem eorundem in praefatum Ladislaum literatum et fratres suos praenominatos ipsorumque haeredes et posteritates universos transtulit pleno cum effectu, assumendo nihilominus idem dominus Stephanus de Rozgony praefatum Ladislaum literatum et fratres suos praedictos haeredesque et posteritates eorundem universos perpetuis semper temporibus in pacifico dominio praeeattactorum possessionis et praedii contra quoslibet illegitimos impetitores causidicosque et actores tueri, protegere et conservare propriis suis laboribus et expensis tali sub obligamine, quod si quando ipse dominus Stephanus de Rozgony memoratum Ladislaum literatum et fratres suos praedictos et eorundem haeredes et posteritates universos in pacifico dominio saepe dictarum possessionis et praedii conservare nollet, non posset aut non curaret seu quoquomodo negligeret, extunc idem Ladislaus literatus et fratres sui praedicti atque ipsorum haeredes et posteritates solum vigore praesentium litterarum nostrarum mediante in dominium aliarum possessionum¹³⁸ seu portionum possessionariarum iam fati domini Stephani de Rozgony ubilibet et in quibusvis comitatibus huius regni habitarum praescriptis possessioni Macha et praedio Echkend in fructuositate et valore ac qualitate et quantitate aequivalentium¹³⁹ introeundi easdemque cum cunctis suis utilitatibus pro se occupandi ac sibi ipsis pro praescriptis mille tercentis et triginta sex florenis suis auri perpetuo tenendi et possidendi plenam¹⁴⁰ et omnimodam haberent potestatis facultatem, illo etiam obligaminis vinculo adiecto, quod si quando saepe fatus dominus Stephanus de Rozgon praemisso suo voto sive assumpto forte neglecto¹⁴¹ huiusmodi occupationi possessionum suarum praeeattactis scilicet possessioni et praedio quovis modo vel per se vel per alios quospiam contravenire aut quoquomodo repugnare et obstare attentaret aut haeredes et successores sui attentarent, extunc idem dominus Stephanus de Rozgon ac haeredes et successores sui id facere praesumerent, mox in duplo praescriptorum mille tercentorum et triginta sex florenorum auri, hoc est in duobus millibus ac sexingentis et septuaginta duobus florenis auri, parata scilicet in pecunia rerum quarumlibet¹⁴² aestimatione exclusa salva portione iudicis contra praelibatum Ladislaum literatum fratresque suos ac haeredes et successores eorundem

---

¹³⁸ Az eredetiben: possessionem.

¹³⁹ Az eredetiben: aequivalente.

¹⁴⁰ Az eredetiben: plenam.

¹⁴¹ Az eredetiben: neglecto.

¹⁴² Az eredetiben: quorumlibet.

convincerentur¹⁴³ et convicti deberent eo facto. Ad quae praemissa et quaevis praemissorum singula idem dominus Stephanus de Rozgon se suosque haeredes et successores universos spontanea sua coram nobis obligavit voluntate. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras nostras privilegiales pendentis sigillo nostro consignatas ad fassionem dicti domini Stephani de Rozgon duximus concedendas. Datum feria tertia proxima ante festum Beati Urbani papae, anno Domini 1498.

3.

1498. június 3.

II. Ulászló király Kubinyi László deák királyi fizetőmester kérésére hozzájárulását adja Rozgonyi Monyorósi István budai káptalan előtt tett bevallásához, mellyel a Pest megyei Mácsa birtokot és a Nógrád megyei Ecskend pusztát 1336 forintért Kubinyi László deáknak és testvéreinek adta el.

1777. február 5-én kelt másolat, melynek élén meghagyták az ekkor folyó per főbb adatait: Nos, Franciscus Primus etc. anno 1777a die 5a mensis Februarii. Levata est causa perillustris ac generosi domini in actione uberius declarati Adami Kubinyi de eadem ut actor contra et adversus excellentissimam ac illustrissimam dominam comitissam Theresiam Klobusitzky excellentissimi condam ac illustrissimi domini comitis domini Antonii Grassalkovits de Gyarak relictam viduam. A szöveg után: Ad C sub C.

Jelzete: MNL OL DL 107256. (Wattay cs.)

Kivonatai: Függelék I/1. 2., I/2. D.

Nos, Vladislaus Dei gratia rex Hungariae, Bohemiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis, quod fidelis noster egregius Ladislaus litteratus de Kubiny distributor pecuniarum nostrarum nostram veniens in praesentiam exhibuit nobis et praesentavit quasdam litteras honorabilis capituli ecclesiae Budensis in pergamento sub sigillo eiusdem¹⁴⁴ privilegialiter emanatas, quibus mediantibus fidelis noster magnificus Stephanus Monyorossy de Rozgony totalem possessionem suam Macha vocatam in Pesthiensi, item similiter totale praedium suum Echkend in Neogradiensi comitatibus existentem¹⁴⁵ et habitum pro mille tercentis et triginta sex florenis auri per eundem Ladislaum litteratum ipsi Stephano Rozgony persolutis modo et ordine inferius in tenore earundem litterarum denotatis et expressis eidem Ladislao litterato ac per eum Salamoni, Danieli, Matheo, Leonardo et Marco fratribus eiusdem¹⁴⁶ ipsorumque haeredibus et posteritatibus universis in perpetuum dedisse, vendidisse et ascripsisse dignoscebatur, tenoris infrascripti, supplicatum itaque

¹⁴³ Az eredetiben: convincerent.

¹⁴⁴ A szövegben: eiudem.

¹⁴⁵ Az eredetiben: existens.

¹⁴⁶ A szövegben: eiudem.

exstitit maiestati nostrae per ipsum Ladislaum, ut easdem litteras dicti capituli ecclesiae Budensis ac omnia et singula in eisdem contenta ratas, gratas et acceptas habentes praesentibusque litteris nostris privilegialibus verbotenus inseri et inscribi facientes praemissis dationi, venditioni et adscriptioni nostrum regium consensum praebere dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Itt következik a budai káptalan 1498. május 22-i oklevele (2. sz.).

Nos igitur huiusmodi supplicatione praefati Ladislai literati exaudita clementer et admissa praescriptas literas dicti capituli Budensis ac omnia et singula in eisdem contenta ratas, gratas et acceptas habentes praesentibusque literis nostris privilegialibus verbotenus inseri facientes praemissis dationi, venditioni ac perpetuali inscriptioni aliisque omnibus et singulis superius in tenore earundem litterarum clarius contentis nostrum regium consensum praebuimus, imo praebemus benevolum pariter et assensum, et nihilominus attentis et consideratis fidelitate et servitiis eiusdem Ladislai literati per eum sacrae imprimis huius regni nostri Hungariae coronae et deinde maiestati nostrae pro locorum et temporum varietate cum omni fidelitatis constantia exhibitis et impensis totum et omne ius nostrum regium, si quod in eisdem possessione Macha et praedio Echkend etiam nos qualitercunque haberemus aut nostram ex quibuscunque causis, viis, modis et rationibus concerneret maiestatem, simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, puta terris arabilibus etc.¹⁴⁷ generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritatibus quovis nominis vocabulo vocitatis sub suis veris metis et antiquis existentibus¹⁴⁸ memorato Ladislao litterato de Kubin ac per eum praefatis Salamoni, Danieli, Matheo, Leonardo et Marco fratribus suis ipsorumque haeredibus et posteritatibus dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus iure perpetuo et irrevocabiliter tenenda, possidenda pariter et habenda salvo iure alieno harum nostrarum, quas¹⁴⁹ secreto sigillo nostro, quo ut rex Hungariae utimur,¹⁵⁰ impendenti communiti fecimus, vigore et testimonio litterarum mediante. Datum Budaë, in festo Pentecostes, anno Domini 1498, regnorum nostrorum Hungariae etc. anno octavo, Bohemiae vero vigesimo octavo.

---

¹⁴⁷ Az ún. pertinentia-formulát a másolatból kihagyták.

¹⁴⁸ A szövegben: existentem.

¹⁴⁹ A szövegben: qua.

¹⁵⁰ A szövegben: utimus.

Rövidítések és irodalomjegyzék

ASB	Archív Spišského biskupstva (Szepesi Püspöki Levéltár), Spišské Podhradie (Szepesváralja)
HMSK	Hodnoverné miesto Spišská kapitula (Szepesi káptalan hiteleshelyi levéltára)
Aut. prot.	Autentické protokoly (Hiteleshelyi jegyzőkönyvek)
MNL OL	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára
DL	Diplomatikai Levéltár
DF	Diplomatikai Fényképgyűjtemény
PL	Prímási Levéltár, Esztergom
AS	Archivum Saeculare
AR	Acta Radicalia
ESzMlt	Esztergomi Székesfőkáptalan Magánlevéltára
AR	Acta Radicalia
SNA	Slovenský národný archív (Szlovák Nemzeti Levéltár), Bratislava (Pozsony)
Kubinyi cs./Rod Kubíni (Kubínsky)	nagyolaszi-dechtári ¹⁵¹ ága/ vlaško-dechtárska vetva várgedei-nyustyai ága/ hodejovsko-hnúšťanská vetva
ŠABY	Štátny archív v Žiline so sídlom v Bytči (Zsolnai Állami Levéltár biccei központja)

*

ÁÚO
I–XII

Árpádkori új okmánytár I–XII, közzéteszi WENZEL Gusztáv, Pest, MTA Történelmi Bizottmánya, 1860–1874. (Monumenta Hungariae Historica, Diplomataria).

BÁRTFAI SZABÓ
1938

BÁRTFAI SZABÓ László: *Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig*, Budapest, 1938.

---

¹⁵¹ Helyesebben talán bertalanfalvi.

Bátori oklt.

Documenta ad historiam familiae Bátori de Ecsed spectantia I. Diplomata 1393–1540. Ad edendum praeparaverunt Richardus HORVÁTH – Tiburtius NEUMANN – Norbertus C. TÓTH, Nyiregyháza, 2011.

Békés

1877

Békésmegyei oklevéltár, számos, hazánk beltörténetére vonatkozó adatokkal. (Monumenta Diplomatica Comitatus Békésiensis), kiad. HAAN Lajos – ZSILINSZKY Mihály, Budapest, 1877.

DIACONESCU

2016

Marius DIACONESCU: *Mobilizarea oastei maghiare în 1497 „in subsidium et tutelam wayvode Moldaviensis”*, In: *Analele Putnei*, 12. (2016) 2. sz. 35–52.

ÉRDY

1857

ÉRDY János: *Liptói regestrum 1391-ből*, In: *Magyar Történelmi Tár*, 4. (1857) 3–42.

GYÖRFFY

IV

GYÖRFFY György: *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza*, IV, *Liptó, Máramaros, Moson, Nagysziget, Nógrád, Nyitra, Pest és Pilis megye*, Budapest, 1998.

Jajca

oklt.

THALLÓCZY Lajos: *Jajcza (bánság, vár és város) története 1450–1527.* Az oklevéltárat szerk. HORVÁTH Sándor. (Magyar Történelmi Emlékek. Első osztály. Okmánytárak 40.) Budapest, 1915.

KOVACHICH

1800

Supplementum ad Vestigia comitiorum apud Hungaros ab exordio regni eorum in Pannonia usque ad hodiernum diem celebratorum II. Edidit Martinus Georgius KOVACHICH, Budaë, 1800.

KUBINYI

1824

Petrus KUBINYI: *Genealogia familiae de Felső Kubin*, Pesthini, 1824.

KUBÍNYI

1901

A felső-kubíni Kubínyi család története és leszármazása, I. *A Kubínyi család története*, szerk. és kiad. KUBÍNYI Ferenc – KUBÍNYI Miklós, Budapest, 1901.

KUBÍNYI

1906

A felső-kubíni Kubínyi család története és leszármazása, II. *A Kubínyi család leszármazása*, szerk. és kiad. KUBÍNYI Ferenc – KUBÍNYI Miklós. Budapest, 1906.

- KUBINYI
1957 KUBINYI András: *A kincstári személyzet a XV. század második felében*, In: *Tanulmányok Budapest Múltjából*, 12. (1957) 25–49.
- KUBINYI
1964 KUBINYI András: *A budai vár udvarbírói hivatala (1458–1541). (Kísérlet az ország és a királyi magánjövödelmek szétválasztására)*, In: *Levéltári Közlemények*, 35. (1964) 67–98.
- KUBINYI
1999 KUBINYI András: *Nemzetiségi és vallási tolerancia a középkori Magyarországon*, In: Uő: *Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon*, Budapest, METEM, 1999, 123–138.
- NEUMANN
2021 NEUMANN Tibor: *Alispánválasztás a középkor végi Magyarországon*, In: *Századok*, 155. (2021) 99–134.
- PODMANICZKY
I–V *A podmanini Podmaniczky-család oklevéltára I–V*. Közzétette, családtörténeti bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta: LUKINICH Imre, Budapest, 1937–1943.
- RPRH
2019 NEUMANN Tibor: *Registrum proventuum regni Hungariae. A Magyar Királyság kincstartójának számadáskönyve (1494–1495)*, Budapest, 2019. (Magyar Történelmi Emlékek. Okmánytárak)
- Sprievodca*
1964 František SEDLÁK – Juraj ŽUDEĽ – František PALKO: *Štátny slovenský ústredný archív v Bratislave. Sprievodca po archívnych fondoch I – obdobie feudalizmu*, Bratislava, 1964.
- SZLUHA
2000 SZLUHA Márton: *Liptó vármegye nemes családjai*, Budapest, Heraldika, 2000.
- TRINGLI
2001 TRINGLI István: *Pest megye a késő középkorban*, In: *Pest megye monográfiája I/2. A Honfoglalástól 1686-ig*. TORMA István közreműködésével szerk. ZSOLDOS Attila, Budapest, 2001, 75–222.
- VÉGH
2006–2008 VÉGH András: *Buda város középkori helyrajza I–II (Monumenta Historica Budapestinensia XV–XVI)*, Budapest, 2006–2008.